

[REDACTED]

Van: [REDACTED]@cauberg Huygen.nl>
Verzonden: maandag 18 november 2024 09:30
Aan: [REDACTED]
CC: [REDACTED]@roelofsgroep.nl'; [REDACTED]@anteagroup.nl;
[REDACTED]@roelofsgroep.nl; [REDACTED]
Onderwerp: Nadere aanvulling aanvraag ontheffing soortenbescherming, Zandwinning Werfhout Didam, zaaknummer 2023-003085
Bijlagen: 241030-0452561.100-Beheerplan nieuw leefgebied steenmarter en wezel Zandwinplas Didam.pdf; 241107 - 0452561.100 - Activiteitenplan Zandwinningsplas Didam - definitief v3.pdf
Opvolgingsvlag: Opvolgen
Vlagstatus: Met vlag

Beste [REDACTED],

In aansluiting op onderstaand mailverkeer tref je bijgaand aan het definitieve **beheerplan** en het definitieve **activiteitenplan**, behorende bij de aanvraag met zaaknummer 2023-003085.

Een eerste veldbezoek is inmiddels eind oktober uitgevoerd, een tweede en laatste veldbezoek staat gepland. Over de uitkomsten daarvan zullen wij je binnenkort nader berichten.

Met vriendelijke groet,

[REDACTED]
Senior adviseur

Cauberg Huygen levert een bijdrage aan onder meer de Woningbouwopgave, Circulariteit, Energietransitie, Klimaat en Natuur

Contactgegevens

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]@cauberg Huygen.nl

Cauberg Huygen B.V.

Postadres: Hoofdweg 76
3067 GH Rotterdam
Tel algemeen: +31 88 5152 505
Mail algemeen: info@cauberg Huygen.nl

Disclaimer link Op al onze overeenkomsten, tenzij anders overeen te komen, zijn de voorwaarden vanuit de KvK en de recentste DNR2011 van toepassing. De DNR2011 is te downloaden via de volgende [link](#)

Van: [REDACTED]@ gelderland.nl>
Verzonden: woensdag 16 oktober 2024 10:24
Aan: [REDACTED]@cauberg Huygen.nl>; [REDACTED]
<[REDACTED]@Anteagroup.nl>
CC: [REDACTED]@roelofsgroep.nl' [REDACTED]@roelofsgroep.nl>; [REDACTED]@anteagroup.nl;
[REDACTED]@roelofsgroep.nl
Onderwerp: RE: Aanvulling aanvraag ontheffing soortenbescherming, Zandwinning Werfhout Didam, zaaknummer 2023-003085

Beste [REDACTED],

Fijn dat er een boomholte en nestcontrole wordt uitgevoerd. Indien er nesten of boomholten worden aangetroffen die geschikt zijn moeten er mogelijk soorten worden toegevoerd aan de ontheffing.

Voor het worst-case aanvragen voor wezel en steenmarter zijn er geen aanpassingen nodig. Voor het toevoegen van Hermelijn en Bunzing is het plan voor het nieuwe leefgebied voldoende. Er moeten dan wel twee extra marterhopen worden aangelegd. Graag de locaties hiervoor aanleveren. De locaties voor de marterhopen voor de wezel en steenmarter zijn ook nog niet bekend, dus die graag ook aangeven. Het beheerplan moet aangeleverd worden voordat de ontheffing kan worden verleend, zodat die opgenomen kan worden in de ontheffing. Aangezien de controles nog moeten worden uitgevoerd is hier voldoende tijd voor. Zoals eerder aangegeven is 1 A4tje met een uiteenzetting van het beheer voldoende.

Het opnieuw vaststellen van de barrières is niet noodzakelijk. Het gaat erom dat er een oorspronkelijke populatie van hazelworm had kunnen zitten uit de tijd dat het nog geschikt leefgebied was. Echter is de kans klein dat die populatie de eerste ontgronding hebben overleefd. We gaan erin mee dat de kans klein is dat er hazelwormen aanwezig zijn in het gebied.

In de ontgrondingsvergunning zijn er ook bestanden i.r.t. flora en fauna toegevoegd. Zoals een ecologisch werkprotocol en een memo over steenuil en kerkuil. Graag zou ik het ecologisch werkprotocol en die memo ook toevoegen aan deze casus zodat de richtlijnen uit het ecologisch werkprotocol kunnen worden opgenomen als preventieve maatregel in deze ontheffing. Er verandert verder niets aan de beoordeling van het werkprotocol of de onderbouwing voor steenuil en kerkuil.

In de quickscan wordt er voor vleermuizen verwezen naar een oud onderzoek uit 2010: Roelofs Planontwikkeling BV, 2010. Gebiedsonderzoeken milieueffectrapportage (m.e.r.) Werfhout, Didam. Het lijkt erop dat de ook een (essentiële) vliegroute is langs de Bievankweg waar een klein deel van de bomen gekapt worden. De vliegroute lijkt niet (volledig) onderbroken wordt. In de ontgrondingsvergunning is de onderbouwing voor het uitsluiten van effecten op vleermuizen geaccepteerd. Dus dat wordt niet opnieuw beoordeeld. Wel worden de richtlijnen om effecten op foeragerende vleermuizen te voorkomen opgenomen als preventieve maatregel, indien jullie daar mee instemmen.

Hopelijk kunnen we de benodigde informatie binnenkort ontvangen zodat de ontheffing kan worden opgesteld.

Met vriendelijke groet,

██████████
Vergunningverlener Wet natuurbescherming - soortbescherming

Mobiel, sms of whatsapp 06 ██████████ | ██████████ @ gelderland.nl | www.gelderland.nl
werkdagen: ██████████ |

≡ provincie
Gelderland

 Denk aan het milieu, alvorens te besluiten deze mail te printen.
De provincie Gelderland ontvangt uw post graag digitaal via post@gelderland.nl

Van: ██████████ @cauberghuygen.nl>

Verzonden: vrijdag 11 oktober 2024 10:12

Aan: ██████████ @ gelderland.nl>

CC: ██████████ @roelofsgroep.nl' <██████████ @roelofsgroep.nl>; ██████████
<██████████ @Anteagroup.nl>; ██████████ @anteagroup.nl; ██████████ @roelofsgroep.nl

Onderwerp: FW: Aanvulling aanvraag ontheffing soortenbescherming, Zandwinning Werfhout Didam, zaaknummer 2023-003085

Beste ██████████,

In aansluiting op jouw e-mail hebben we intern overleg gevoerd over de te ondernemen acties, teneinde een positief besluit op de aanvraag te krijgen.

Dit heeft geleid tot het overzicht met plan van aanpak, zoals verwoord in de mail van ██████████ van Antea.

Gelet op het voornemen en planning van Roelofs alsmede het nog uit te voeren aanvullende onderzoek, willen we je vragen om begin volgende week met een reactie te komen.

Mochten er vragen zijn, bel mij gerust.

Met vriendelijke groet,

Senior adviseur

Cauberg Huygen levert een bijdrage aan onder meer de Woningbouwopgave, Circulariteit, Energietransitie, Klimaat en Natuur

Contactgegevens

██████████
██████████
██████████
██████████ @cauberg Huygen.nl

Cauberg Huygen B.V.

Postadres: Hoofdweg 76
3067 GH Rotterdam
Tel algemeen: +31 88 5152 505
Mail algemeen: info@cauberg Huygen.nl

Disclaimer link Op al onze overeenkomsten, tenzij anders overeen te komen, zijn de voorwaarden vanuit de KvK en de recentste DNR2011 van toepassing. De DNR2011 is te downloaden via de volgende [link](#)

Van: ██████████ @anteagroup.nl>

Verzonden: donderdag 10 oktober 2024 13:10

Aan: ██████████ @Anteagroup.nl>; ██████████
██████████ @cauberg Huygen.nl>

Onderwerp: RE: Aanvulling aanvraag ontheffing soortenbescherming, Zandwinning Werfhout Didam, zaaknummer 2023-003085

Dag ██████████,

Hierbij zoals afgesproken het stappenplan.

Standpunt Provincie

- De zaak betreft een locatie met een langdurige activiteit met veel impact. Hierdoor is het risico op zienswijzen of bezwaar hoger.
- Het is wel mogelijk om een ontheffing worst-case af te geven voor kleine marterachtige en steenmarter op basis van het oude onderzoek.
- Er dient wel een aanvullend veldonderzoek uitgevoerd te worden met controles van holtes in te kappen bomen en controle op nesten van boombewonende soorten zoals buizerd en eekhoorn. Indien hier andere soorten (hermelijn, bunzing of hazelworm) worden aangetroffen is de ontheffing die nu wordt verleend dan niet meer voldoende.
- Dit onderzoek dient zo snel mogelijk uitgevoerd te worden en hoeft dus niet in de optimale periode. Aangezien het niet uit te sluiten is dat er een oorspronkelijke populatie van hazelworm in het gebied is, dient hiervoor ook z.s.m. een controle te worden uitgevoerd. Het besluit wat op basis van de update kan worden opgesteld heeft een hogere juridische houdbaarheid en veel minder kwetsbaar voor bezwaar.

Plan van aanpak

- We schatten het risico op zienswijzen of bezwaar laag in vanwege een zorgvuldig omgevingsproces met adequate aanpassing van het bestemmingsplan.
- We zijn bereid om het huidige Activiteitenplan marterachtigen te herschrijven op basis van worst case. Voorwaarde is wel duidelijk wat met worst case bedoeld wordt. Voorkeur heeft om het huidige Activiteitenplan te handhaven.
- We zijn bereid een aanvullend veldonderzoek te doen waarin we een habitatbeoordeling uitvoeren met betrekking tot vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten en de eekhoorn, d.m.v. een boomholte- en nestcontrole.
- We zijn niet voornemens om een controle naar de hazelworm uit te voeren, anders dan een veldbezoek om te toetsen of de eerder gevonden barrières nog steeds aanwezig zijn. In de afgelopen

5 jaar zijn geen waarnemingen van de hazelworm in het plangebied bekend, hetgeen aanwezigheid van de hazelworm zou doen vermoeden. Bovendien is een dergelijke controle niet zinvol aangezien we het veldbezoek buiten de geschikte onderzoeksperiode (actieve periode van de hazelworm) uitvoeren.

- De uitkomsten van het aanvullend veldonderzoek (jaarrond beschermde nesten, eekhoorn) rapporteren we in een memo, ter aanvulling op de bestaande ecologische onderzoeken (Natuurtoets en Nader onderzoek uit 2020).
- De memo dienen we in bij de Provincie en geldt als de genoemde “update” met als doel “een hogere juridische houdbaarheid en veel minder kwetsbaar voor bezwaar”.

Met vriendelijke groet,

██████████ | Adviseur Water & Ecologie | Businesslijn Leefomgeving
Antea Group Nederland

T: +31 6 ██████████
Rivium Westlaan 72 | 2909 LD CAPELLE A/D IJSSEL
Postbus 8590 | 3009 AN ROTTERDAM

██████████@anteagroup.nl | www.anteagroup.nl

Member of Inogen | www.inogenalliance.com/

De inhoud van deze e-mail en de eventuele bijlagen is strikt vertrouwelijk en uitsluitend bestemd voor de geadresseerde. Gebruik van de inhoud door anderen zonder toestemming van Antea Group of de geadresseerde is onrechtmatig.

Van: ██████████@Anteagroup.nl>

Verzonden: maandag 7 oktober 2024 17:32

Aan: ██████████@cauberghuygen.nl>

CC: ██████████@roelofsgroep.nl' ██████████@roelofsgroep.nl>; ██████████@anteagroup.nl>

Onderwerp: RE: Aanvulling aanvraag ontheffing soortenbescherming, Zandwinning Werfhout Didam, zaaknummer 2023-003085

██████████
Morgen even bellen over de mail van ██████████?

Met vriendelijke groet,

██████████ | Senior Adviseur Planologie & Grondzaken | Businesslijn Leefomgeving
Antea Group Nederland

M: +31 6 ██████████
██████████
██████████@anteagroup.nl | www.anteagroup.nl

De inhoud van deze e-mail en de eventuele bijlagen is strikt vertrouwelijk en uitsluitend bestemd voor de geadresseerde. Gebruik van de inhoud door anderen zonder toestemming van Antea Group of de geadresseerde is onrechtmatig.

Van: [redacted] [@ gelderland.nl](mailto:[redacted]@ gelderland.nl)>

Verzonden: maandag 7 oktober 2024 16:12

Aan: [redacted] [@ cauberghuygen.nl](mailto:[redacted]@ cauberghuygen.nl)>

CC: [redacted] [@ roelofsgroep.nl](mailto:[redacted]@ roelofsgroep.nl); [redacted] [@ anteagroup.nl](mailto:[redacted]@ anteagroup.nl); [redacted] [@ Anteagroup.nl](mailto:[redacted]@ Anteagroup.nl)>

Onderwerp: RE: Aanvulling aanvraag ontheffing soortenbescherming, Zandwinning Werf hout Didam, zaaknummer 2023-003085

Beste [redacted],

De aanvraag was op de datum dat de aanvraag is ingediend onvolledig, is niet inhoudelijk in behandeling genomen en had destijds eigenlijk buiten behandeling moet worden gesteld. Dit is echter niet gebeurd. De aanvraag valt dus inderdaad onder het oude recht (Wnb). Er is wel herhaaldelijk gevraagd om het activiteitenplan aan te leveren zodat wij daarna de aanvraag inhoudelijk in behandeling konden nemen. Het activiteitenplan is pas in 24 juli 2024 aangeleverd en daarmee de aanvraag dus pas in 2024 volledig. Het bijgaand ecologisch onderzoek is uitgevoerd in 2020 en daarmee in 2024 ruim verlopen.

De zaak betreft een locatie met een langdurige activiteit met veel impact. Hierdoor is het risico op zienswijzen of bezwaar hoger. Een verlopen onderzoek is een makkelijk mikpunt voor omwonende die tegen het plan zijn. Als we de datum van de aanvraag zouden nemen dient er per alsnog een update te worden uitgevoerd. Indien hier andere soorten (buiserd, hermelijn, bunzing of hazelworm) worden aangetroffen is de ontheffing die nu wordt verleend dan niet meer voldoende. Dit maakt de juridische houdbaarheid van het besluit erg kort en risicovol.

Het is wel mogelijk om een ontheffing worst-case af te geven voor kleine marterachtige en steenmarter op basis van het oude onderzoek. Er dient wel een aanvullend veldonderzoek uitgevoerd te worden met controles van holtes in te kappen bomen en controle op nesten van boombewonende soorten zoals buiserd en eekhoorn. Dit onderzoek dient zo snel mogelijk uitgevoerd te worden en hoeft dus niet in de optimale periode. Aangezien het niet uit te sluiten is dat er een oorspronkelijke populatie van hazelworm in het gebied is, dient hiervoor ook z.s.m. een controle te worden uitgevoerd. Het besluit wat op basis van de update kan worden opgesteld heeft een hogere juridische houdbaarheid en veel minder kwetsbaar voor bezwaar.

Met vriendelijke groet,

[redacted]
Vergunningverlener Wet natuurbescherming - soortbescherming

Mobiel, sms of whatsapp 06 [redacted] | b.tieman@gelderland.nl | www.gelderland.nl
werkdagen: [redacted] |

 Denk aan het milieu, alvorens te besluiten deze mail te printen.
De provincie Gelderland ontvangt uw post graag digitaal via post@gelderland.nl

Van: [redacted] [@cauberg Huygen.nl](mailto:[redacted]@cauberg Huygen.nl)>

Verzonden: dinsdag 10 september 2024 09:44

Aan: [redacted] [@gelderland.nl](mailto:[redacted]@gelderland.nl)>

CC: [redacted] [@roelofsgroep.nl](mailto:[redacted]@roelofsgroep.nl); [redacted] [@roelofsgroep.nl](mailto:[redacted]@roelofsgroep.nl)>; [redacted] [@anteagroup.nl](mailto:[redacted]@anteagroup.nl); [redacted] [@Anteagroup.nl](mailto:[redacted]@Anteagroup.nl)>

Onderwerp: RE: Aanvulling aanvraag ontheffing soortenbescherming, Zandwinning Werfhout Didam, zaaknummer 2023-003085

[redacted],

Bijgaand ook nog de betreffende uitspraak van de ABRvS

Met vriendelijke groet,

[redacted]

Senior adviseur

Cauberg Huygen levert een bijdrage aan onder meer de Woningbouwopgave, Circulariteit, Energietransitie, Klimaat en Natuur

Contactgegevens

[redacted]
[redacted]
[redacted] [@cauberg Huygen.nl](mailto:[redacted]@cauberg Huygen.nl)

Cauberg Huygen B.V.

Postadres: Hoofdweg 76
3067 GH Rotterdam
Tel algemeen: +31 88 5152 505
Mail algemeen: info@cauberg Huygen.nl

Disclaimer link *Op al onze overeenkomsten, tenzij anders overeen te komen, zijn de voorwaarden vanuit de KvK en de recentste DNR2011 van toepassing. De DNR2011 is te downloaden via de volgende [link](#)*

Van: [redacted] [@cauberg Huygen.nl](mailto:[redacted]@cauberg Huygen.nl)>

Verzonden: dinsdag 10 september 2024 09:43

Aan: [redacted] [@gelderland.nl](mailto:[redacted]@gelderland.nl)>

CC: [redacted] [@roelofsgroep.nl](mailto:[redacted]@roelofsgroep.nl); [redacted] [@roelofsgroep.nl](mailto:[redacted]@roelofsgroep.nl)>; [redacted] [@anteagroup.nl](mailto:[redacted]@anteagroup.nl); [redacted] [@Anteagroup.nl](mailto:[redacted]@Anteagroup.nl)>

Onderwerp: RE: Aanvulling aanvraag ontheffing soortenbescherming, Zandwinning Werfhout Didam, zaaknummer 2023-003085

Goedemorgen [redacted],

In aansluiting op jouw mails van 28 augustus, tref je bijgaand mijn reactie aan inzake de houdbaarheidsdatum van het ecologisch onderzoek, inhoudende dat het onderzoek geactualiseerd moet worden.

Ik ben het niet eens met jouw conclusie en heb daarvoor de volgende argumenten, voorafgegaan door een feitenrelaas.

De aanvraag dateert van 23 februari 2023, zaaknummer 2023-003085 en is ingediend onder de Wet natuurbescherming (Wnb). Bij de aanvraag is de natuurtoets van 20 februari 2020 gevoegd alsmede het Ecologisch nader onderzoek van 28 september 2020.

De behandeltermijn van de aanvraag bedraagt 13 weken en mag eenmalig worden verlengd met zeven weken, zie artikel 5.1 Wnb. Dit betekent dat het besluit op aanvraag uiterlijk 20 weken na 23 februari 2023 genomen zou moeten zijn (i.e. 20 juli 2023).

Ten tijde van het indienen van de aanvraag was het jongste onderzoek niet ouder dan drie jaar.

Na het indienen van de aanvraag heb ik de volgende ontvangstbevestiging gekregen:

Uw aanvraag/melding : ontvangstbevestiging Ontheffing Wet Natuurbescherming B
Ontvangstdatum : 23-02-2023
Toegezonden aan : Vergunningverlening en Handhaving

Beste indiener,

Hartelijk dank voor uw aanvraag of melding.

Wij proberen uw aanvraag binnen de geldende termijn af te handelen. In verband met g bij de afdeling Vergunningverlening en Handhaving is het halen van deze termijn helaas mogelijk. De vertraging treedt vooral op door een schaarste aan (extra inzet van) persone de benodigde expertise beschikt. Bij voorbaat excuses voor het ongemak. We kunnen ni verzoeken om een aanvraag met voorrang te behandelen of contactgegevens van de beha vergunningverlener te verstrekken. Wij vertrouwen op uw begrip hiervoor.

Heeft u vragen, dan kunt u contact opnemen met het Provincieloket via telefoonnumme 026 359 9999 of e-mailadres provincieloket@gelderland.nl.

In (eventuele) verdere schriftelijke of mondelinge communicatie over deze aanvraag ver u het bovengenoemde zaaknummer te vermelden.

Met vriendelijke groet,

Team Vergunningverlening en Handhaving
Provincie Gelderland

Daaruit blijkt al dat voormelde termijn van behandeling van de aanvraag niet gehaald kon worden. Zeker is wel dat met een reguliere behandeltermijn van 20 weken het meest recentste onderzoek niet ouder was dan 3 jaar ten tijde van het te nemen besluit.

Niet eerder dan 26 februari 2024 – dus ruim buiten de behandeltermijn van 20 weken – is een verzoek om aanvulling van de aanvraag gekomen, inhoudende dat het eerder aangeleverde bestand van het nader onderzoek niet leesbaar was. Hierop is het digitale bestand nogmaals verstrekt.

Op 27 mei 2024 is wederom verzocht om aanvulling van de aanvraag, waaronder het machtingsformulier en het projectplan. Beide zijn – na verzoek en instemming van uitstel - tijdig verstrekt op 27 juli 2024.

Nu worden we geconfronteerd met het verzoek om actualisatie van het onderzoek, omdat die ouder zou zijn dan drie jaar.

Uit voormeld feitenrelaas blijkt echter dat simpelweg door tijdsverloop en het niet tijdig beslissen op de aanvraag het onderzoek ouder is geworden dan drie jaar.

Dat betekent naar mijn mening niet dat nieuw onderzoek noodzakelijk is. Daarvoor verwijs ik naar het huidige recht alsmede naar jurisprudentie van de ABRvS gewezen onder oud recht, de Wnb.

Huidig recht Omgevingswet

Ingevolge artikel 16.5, eerste en tweede lid Omgevingswet (Ow) mogen onderzoek in beginsel niet ouder zijn dan twee jaar. Dat principe geldt echter niet voor een Natura 2000-activiteit of flora- en fauna-activiteit, zoals verwoordt in artikel 16.5, derde lid Ow.

Ingevolge artikel 7.197j, tweede lid, aanhef en onder b. Omgevingsregeling (Or) geldt voor onderzoek ingevolge flora en fauna het beginsel dat de jongste gegevens niet ouder zijn dan drie jaar.

Ten tijde van het indienen van de aanvraag alsmede ruim voor het einde van de reguliere behandeltermijn (20 juli 2023) was het jongste onderzoek niet ouder dan drie jaar.

Natuurlijk is het zo dat de aanvraag is ingediend onder oud recht (Wnb) en als zodanig afgehandeld moet worden, maar een redelijke uitleg en behandeling kan aansluiten bij het huidige recht.

Tegelijkertijd heeft de ABRvS ook onder oud recht aangegeven dat onderzoeken ouder dan drie jaar aanvaardbaar kunnen zijn. Daarover gaat het volgende.

Jurisprudentie ABRvS

In haar uitspraak van 4 april 2018, ECLI:NL:RVS:2018:1121, is de Afdeling van mening dat onderzoeken, die (onverhoopt) ouder zijn dan drie alsnog ten grondslag gelegd kunnen worden aan een beslissing op aanvraag. In r.o. 5.2 wordt door de appellante gewezen op het standpunt van de Staatsecretaris in een brief van 17 februari 2014: *Daarin wordt opgemerkt dat voor de soorten geldt dat de gegevens drie jaar houdbaar zijn, tenzij geen grote veranderingen in het gebied zijn opgetreden. Dat betekent dat de gegevens langer houdbaar zijn indien geen sprake is van grote veranderingen in het gebied.*

In r.o. 5.3 overweegt de Afdeling dat *in de periode tussen de bedoelde onderzoeken en het besluit, naar niet is weersproken, geen grote veranderingen in het gebied hebben plaatsgevonden. De Haar heeft de uitbreidingsplannen uitgesteld, zodat ten tijde van het besluit in het gebied niet of nauwelijks wijzigingen waren aangebracht.*

Dit betekent dus dat ook onderzoeksgegevens gehanteerd mogen worden als in de periode tussen de bedoelde onderzoeken en het te nemen besluit geen grote veranderingen in het gebied hebben plaatsgevonden. In onderhavige situatie is dat ook het geval. Roelofs heeft nog geen activiteiten uitgevoerd in het betrokken gebied. De bestaande situatie is zoals het was ten tijde van het jongste onderzoek. Thans zijn dus het betrokken gebied niet of nauwelijks wijzigingen aangebracht.

Gelet hierop ben ik van mening dat in dit geval uitgegaan mag worden van de onderzoeken, ook al zijn ze ouder dan drie jaar. Want in het betrokken gebied zijn niet of nauwelijks wijzigingen aangebracht.

Ik verneem graag jouw reactie hierop.

Met vriendelijke groet,

[Redacted signature]

Senior adviseur

Cauberg Huygen levert een bijdrage aan onder meer de Woningbouwopgave, Circulariteit, Energietransitie, Klimaat en Natuur

Contactgegevens

[Redacted]
[Redacted]
[Redacted] [@cauberg Huygen.nl](mailto:info@cauberg Huygen.nl)

Cauberg Huygen B.V.

Postadres: Hoofdweg 76
3067 GH Rotterdam
Tel algemeen: +31 88 5152 505
Mail algemeen: info@cauberg Huygen.nl

Van: [REDACTED]@ gelderland.nl >

Verzonden: woensdag 28 augustus 2024 16:14

Aan: [REDACTED]@ cauberghuygen.nl >

Onderwerp: RE: Aanvulling aanvraag ontheffing soortenbescherming, Zandwinning Werfhout Didam, zaaknummer 2023-003085

Beste [REDACTED],

Ik ben helaas vergeten toe te voegen dat het ook noodzakelijk is om een beheerplan van het geheel aangelegde alternatief leefgebied noodzakelijk is inclusief de marterhopen.

Met vriendelijke groet,
[REDACTED]

Van: [REDACTED]

Verzonden: woensdag 28 augustus 2024 15:11

Aan: [REDACTED]@ cauberghuygen.nl >

CC: [REDACTED]@ roelofsgroep.nl' [REDACTED]@ roelofsgroep.nl >; [REDACTED]

[REDACTED]@ Anteagroup.nl >; [REDACTED]@ anteagroup.nl

Onderwerp: RE: Aanvulling aanvraag ontheffing soortenbescherming, Zandwinning Werfhout Didam, zaaknummer 2023-003085

Beste [REDACTED],

Bedankt voor het aanleveren van de informatie.

Leeftijd onderzoek:

Het aangeleverde ecologisch onderzoek is uit 2020, het onderzoek is slechts 3 jaar geldig en al verlopen voordat het projectplan was aangeleverd. Wil je het geüpdatet onderzoek aanleveren?

De oude onderbouwing voor het uitsluiten van boom bewonende vleermuissoorten en eekhoorn waren gebaseerd om de leeftijd van de bomen. Graag onderbouwing waarom dat nog steeds van toepassing is of het onderzoek alsnog uitvoeren. Indien de onderbouwing onvoldoende wordt geacht dient het onderzoek uitgevoerd te worden.

Wezel en Steenmarter:

Het plan voor het compenseren van het leefgebied van de wezel en de steenmarter is zo voldoende.

Het is niet noodzakelijk om kasten te plaatsen voor marterachtige. Het is wel noodzakelijk om marterhopen aan te leggen volgens de richtlijnen uit het kennisdocument kleine marterachtige.

De hoeveelheid marterhopen die gemitigeerd moeten worden (jullie document als richtlijn genomen voor het verwijderen van minstens 1ha bos.

Er is een update noodzakelijk van het onderzoek naar marterachtige. Dit onderzoek kan in de wintermaanden niet worden uitgevoerd. Dit onderzoek kan dus pas op zijn vroegst volgend jaar juni uitgevoerd worden. Als hermelijn, bunzing of boommarter dan wordt aangetroffen is de huidige vergunning niet meer geldig. Het ongeldig worden van de ontheffing kan voorkomen worden door er worst-case vanuit te gaan dat die soorten aanwezig zijn en daarvoor te mitigeren. De inrichting voor het alternatieve leefgebied is ook voor deze marterachtige voldoende.

Buizerd en Wespandief

We gaan erin mee dat het leefgebied voor de buizerd ook verbeterd. Dit maakt de discussie of het gaat om essentieel leefgebied of niet onnodig.

Er is wel een update noodzakelijk van het onderzoek naar Buizerd en Wespandief, omdat de locatie van de nesten verplaatst kunnen zijn.

Hazelworm:

Er had inderdaad 40m/u moeten staan. Het oversteken van het stuk tussen het gat van Heijting en het gat van Roelofs is inderdaad niet waarschijnlijk, vanwege de akkers.

Met vriendelijke groet,

[REDACTED]
Vergunningverlener Wet natuurbescherming - soortbescherming

Mobiel, sms of whatsapp 06 [REDACTED] | [REDACTED]@ gelderland.nl | www.gelderland.nl
werkdagen: [REDACTED] |

≡ provincie
Gelderland

 Denk aan het milieu, alvorens te besluiten deze mail te printen.
De provincie Gelderland ontvangt uw post graag digitaal via post@gelderland.nl

Van: [REDACTED]@cauberg Huygen.nl>

Verzonden: dinsdag 27 augustus 2024 09:22

Aan: [REDACTED]@ gelderland.nl>

CC: [REDACTED]@roelofsgroep.nl' [REDACTED]@roelofsgroep.nl>; [REDACTED]
[REDACTED]@Anteagroup.nl>; [REDACTED]@anteagroup.nl

Onderwerp: RE: Aanvulling aanvraag ontheffing soortenbescherming, Zandwinning Werfhout Didam, zaaknummer 2023-003085

Beste [REDACTED],

In aansluiting op het verzoek om aanvulling van 7 augustus 2024, tref je bijgaand de gevraagde aanvulling aan.

Deze aanvulling is gedaan voor het einde van de gestelde termijn en is derhalve tijdig ingediend.

We vertrouwen erop dat de aanvraag daarmee compleet en vergunbaar is.

Met vriendelijke groet,

[REDACTED]
Senior adviseur

Cauberg Huygen levert een bijdrage aan onder meer de Woningbouwopgave, Circulariteit, Energietransitie, Klimaat en Natuur

Contactgegevens

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]@cauberg Huygen.nl

Cauberg Huygen B.V.

Postadres: Hoofdweg 76
3067 GH Rotterdam
Tel algemeen: +31 88 5152 505
Mail algemeen: info@cauberg Huygen.nl

Disclaimer link *Op al onze overeenkomsten, tenzij anders overeen te komen, zijn de voorwaarden vanuit de KvK en de recentste DNR2011 van toepassing. De DNR2011 is te downloaden via de volgende [link](#)*

Van: [REDACTED]@ gelderland.nl>

Verzonden: woensdag 7 augustus 2024 13:35

Aan: [REDACTED]@cauberg Huygen.nl>

CC: [REDACTED]@roelofsgroep.nl' [REDACTED]@roelofsgroep.nl>; [REDACTED]
[REDACTED]@Anteagroup.nl>; [REDACTED]@anteagroup.nl

Onderwerp: RE: Aanvulling aanvraag ontheffing soortenbescherming, Zandwinning Werfhout Didam, zaaknummer 2023-003085

Beste [REDACTED],

Bedankt voor het projectplan. Nu is de aanvraag compleet en inhoudelijk in behandeling genomen. Echter zijn er aanvullende vragen. Graag de benodigde informatie aanleveren binnen 4 weken.

Inrichting:

Wat zijn de oppervlaktes van de huidige inrichting?

- Het bos/struweel
- De graslanden
- Het later te verwijderen 'oude depotlocatie'

Wat is de tijdsplanning van de aanleg en van de fases?

Wanneer worden de verschillende fases verwacht functioneel te zijn als alternatieve leefgebied?

Steenmarter en Wezel:

Waarom worden er geen verblijfplaatsen voor wezel en steenmarter gemitigeerd met alternatieve verblijfplaatsen?

- Indien de onderbouwing onvoldoende is dienen er voor steenmarter 2 marterhopen met ZK MA 01 marterkast van VivaraPro worden gerealiseerd en er dienen voor wezel 2 marterhopen met marterkast (type nader in te vullen) te worden gerealiseerd volgens de richtlijnen uit het kennisdocument kleine marterachtige.

Overige soorten:

- Waarom is er geen onderzoek gedaan naar Hazelworm. De afstand tussen het leefgebied rond het gat van Heijting en het gat van Roelofs is ongeveer 400m. Een hazelworm kan ongeveer 40km/u oversteken.
- Komen er vissen voor in het gat van Roelofs?
- Is er gezocht naar bij-burchten van dassen in het plangebied?
- Waarom is het alternatief leefgebied voldoende compensatie voor het foerageergebied van buizerd?

Ondanks dat het gat van Heijting niet tot de ontheffing aanvraag behoort wel enkele opmerkingen:

Gat van Heijting:

Er is voldoende afstand tussen de nestlocatie van de buizerd en de wespdiel om verstoring van nesten te voorkomen mocht het gat van Heijting gebruikt worden voor recreatie. Echter wordt het mogelijk wel minder geschikt als foerageergebied door recreatie.

- Indien er nu geen vissen voorkomen in het gat van Heijting kan het uitzetten van vis voor een visvijver negatieve effecten hebben op (potentieel aanwezige) beschermde amfibieën.
- Hogere recreatiedruk op paden zou tot negatieve effecten kunnen leiden op hazelworm.

Met vriendelijke groet,

[Redacted]
Vergunningverlener Omgevingswet - soortbescherming

Mobiel, sms of whatsapp 06 [Redacted] | [Redacted]@ gelderland.nl | www.gelderland.nl
werkdagen: [Redacted]

 Denk aan het milieu, alvorens te besluiten deze mail te printen.
De provincie Gelderland ontvangt uw post graag digitaal via post@gelderland.nl

---

Van: [Redacted]@cauberg Huygen.nl>

Verzonden: woensdag 24 juli 2024 11:02

Aan: [Redacted]@ gelderland.nl>

CC: [Redacted]@roelofsgroep.nl' [Redacted]@roelofsgroep.nl>; [Redacted]
[Redacted]@Anteagroup.nl>; [Redacted]@anteagroup.nl

Onderwerp: Aanvulling aanvraag ontheffing soortenbescherming, Zandwinning Werfhout Didam, zaaknummer 2023-003085

Beste [REDACTED],

In aansluiting op ons verzoek om uitstel tot aanleveren van de aanvullende gegevens tot 31 juli 2024 en daarop de instemming van de provincie, tref je bijgaand het projectplan aan.

Daarmee zijn de aanvullingen tijdig ingediend en is de aanvraag, wat ons betreft, compleet.

Omdat het omgevingsloket van provincie Gelderland voor aanvragen vergunning Wnb onder oud recht, niet meer beschikbaar is, dien ik de aanvulling in via deze mail.

Wij zien uit naar uw reactie.

Met vriendelijke groet,

[REDACTED]
Senior adviseur

Cauberg Huygen levert een bijdrage aan onder meer de Woningbouwopgave, Circulariteit, Energietransitie, Klimaat en Natuur

Contactgegevens

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]@cauberghuygen.nl

Cauberg Huygen B.V.

Postadres: Hoofdweg 76
3067 GH Rotterdam
Tel algemeen: +31 88 5152 505
Mail algemeen: info@cauberghuygen.nl

Disclaimer link Op al onze overeenkomsten, tenzij anders overeen te komen, zijn de voorwaarden vanuit de KvK en de recentste DNR2011 van toepassing. De DNR2011 is te downloaden via de volgende [link](#)

Van: [REDACTED]@ gelderland.nl >

Verzonden: maandag 17 juni 2024 13:02

Aan: [REDACTED]@cauberghuygen.nl >; [REDACTED]
[REDACTED]@ gelderland.nl >

CC: [REDACTED]@roelofsgroep.nl' [REDACTED]@roelofsgroep.nl >; [REDACTED]
[REDACTED]@Anteagroup.nl >; [REDACTED]@anteagroup.nl

Onderwerp: RE: Aanvraag ontheffing soortenbescherming, Zandwinning Werfhout Didam, zaaknummer 2023-003085

Beste [REDACTED],

Jammer dat het projectplan nog niet af is. Wij verlenen bij deze de termijn voor het aanleveren van het projectplan tot 31 Juli.

Wij hopen ten zeerste dat het projectplan tegen die tijd wel aangeleverd kan worden.

Met vriendelijke groet,

[REDACTED]
Vergunningverlener Omgevingswet – Flora- en Fauna activiteit

Mobiel, sms of whatsapp 06 [REDACTED] | [REDACTED]@ gelderland.nl | www.gelderland.nl
werkdagen: [REDACTED]

Denk aan het milieu, alvorens te besluiten deze mail te printen.
De provincie Gelderland ontvangt uw post graag digitaal via post@gelderland.nl

---

Van: [redacted] <[redacted]@cauberg Huygen.nl>

Verzonden: maandag 17 juni 2024 12:13

Aan: [redacted] <[redacted]@ gelderland.nl>; [redacted] <[redacted]@ gelderland.nl>

CC: [redacted] <[redacted]@roelofsgroep.nl> [redacted] <[redacted]@roelofsgroep.nl>; [redacted] <[redacted]@Anteagroup.nl>; [redacted] <[redacted]@anteagroup.nl>

Onderwerp: RE: Aanvraag ontheffing soortenbescherming, Zandwinning Werfhout Didam, zaaknummer 2023-003085

Beste [redacted],

Over voormelde aanvraag bericht ik je als volgt.

Op 27 mei 2024 hebben het verzoek gekregen om de aanvraag aan te vullen met:

1. Projectplan.
2. Machtigingsformulier.

Wij worden daartoe in de gelegenheid gesteld om binnen vier weken na verzenddatum de aanvraag aan te vullen.

Bijgaand tref je het machtigingsformulier aan.

Het opstellen en aanleveren van het projectplan vergt meer tijd dan de vier weken.

Gelet hierop verzoek ik het College van GS om de termijn te verlengen tot en met uiterlijk **31 juli 2024**.

Ik verneem graag uw reactie

Met vriendelijke groet,

[redacted]
Senior adviseur

Cauberg Huygen levert een bijdrage aan onder meer de Woningbouwopgave, Circulariteit, Energietransitie, Klimaat en Natuur

Contactgegevens

[redacted]
[redacted]
[redacted] <[redacted]@cauberg Huygen.nl>

Cauberg Huygen B.V.

Postadres: Hoofdweg 76
3067 GH Rotterdam
Tel algemeen: +31 88 5152 505
Mail algemeen: info@cauberg Huygen.nl

Disclaimer link *Op al onze overeenkomsten, tenzij anders overeen te komen, zijn de voorwaarden vanuit de KvK en de recentste DNR2011 van toepassing. De DNR2011 is te downloaden via de volgende [link](#)*

Van: [redacted] <[redacted]@ gelderland.nl>

Verzonden: donderdag 25 april 2024 12:54

Aan: [redacted] <[redacted]@ cauberg Huygen.nl>; [redacted] <[redacted]@ gelderland.nl>

CC: [redacted] <[redacted]@roelofsgroep.nl> [redacted] <[redacted]@roelofsgroep.nl>; [redacted] <[redacted]@Anteagroup.nl>; [redacted] <[redacted]@anteagroup.nl>

Onderwerp: RE: Aanvraag ontheffing soortenbescherming, Zandwinning Werfhout Didam, zaaknummer 2023-003085

Beste [redacted],

Bedankt voor het aanleveren van de informatie. Ik heb deze zaak overgenomen van [REDACTED]. Toekomstige communicatie kan dus via mij. De handreiking Natuurbewust Winnen schrijft zelf dat als negatieve effecten niet zijn te voorkomen dat er dan een ontheffing noodzakelijk is. In dit geval wordt er in de onderzoeken beschreven dat het aannemelijk is dat er een verblijfplaats van een steenmarter en een wezel verloren gaan bij de ingreep. In dit geval zijn negatieve effecten dus niet te voorkomen en is er een ontheffing noodzakelijk.

Bever, boommarter, bunzing, das, eekhoorn, grote bosmuis, hermelijn, otter, steenmarter, veldspitsmuis, waterspitsmuis en wezel	Vaste rust- en verblijfplaatsen en het essentieel leefgebied sparen. Aanhouden van een zodanige afstand dat vermijdbare verstoring en/of verontrusting met zekerheid voorkomen wordt.	Een ecologisch deskundige moet bepalen in hoeverre sprake is van aantasting van functioneel leefgebied van deze soorten. De in acht te nemen afstand verschilt per soort en situatie. Afstanden vastleggen in het ecologisch werkprotocol.	Jaarrond.	De verblijfplaats functioneel leefgebied van deze soort jaarrond beschermen. Negatieve effecten voorkomen zijn ontheffing noodzakelijk.
Steenmarter	Bij sloop van bebouwing moet rekening gehouden worden met mogelijke aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen van de steenmarter.	Eventueel aanwezige steenmarters en andere grondgebonden zoogdieren moeten gelegenheid krijgen om te vluchten. De exacte werkwijze moet uitgewerkt worden in ecologisch werkprotocol.	Jaarrond.	De verblijfplaats steenmarter zijn beschermd. Negatieve effecten niet te voorkomen zijn ontheffing noodzakelijk.

Figuur 1. Afbeelding uit de handreiking natuurbewust winnen.

De ontheffing aanvraag is helaas niet helemaal compleet. Er ontbreekt een project/activiteiten/mitigatieplan. Zonder dit plan kan er geen ontheffing worden verleend. In december is er ook aangegeven dat dit plan mist. Ook is er een machtigingsformulier noodzakelijk waaruit blijkt dat de Roelofsgroep u ([REDACTED]) of uw organisatie machtigt voor de ontheffing aanvraag. Inhoudelijke behandeling van de aanvraag zonder mitigatieplan is niet mogelijk.

[REDACTED]
 Vergunningverlener Omgevingswet - soortbescherming

Mobiel, sms of whatsapp 06 [REDACTED] | [REDACTED]@ gelderland.nl | www.gelderland.nl
 werkdagen: [REDACTED]

 Denk aan het milieu, alvorens te besluiten deze mail te printen.
 De provincie Gelderland ontvangt uw post graag digitaal via post@gelderland.nl

Van: [REDACTED]@cauberg Huygen.nl>
Verzonden: woensdag 24 april 2024 10:47
Aan: [REDACTED]@ gelderland.nl>; [REDACTED]@ gelderland.nl>
CC: [REDACTED]@roelofsgroep.nl' [REDACTED]@roelofsgroep.nl>; [REDACTED]@Anteagroup.nl>; [REDACTED]@anteagroup.nl
Onderwerp: Aanvraag ontheffing soortenbescherming, Zandwinning Werfhout Didam, zaaknummer 2023-003085

Sommige personen die dit bericht hebben ontvangen, ontvangen niet vaak e-mail van [REDACTED]@cauberg Huygen.nl. [Meer informatie over waarom dit belangrijk is](#)

Geachte [REDACTED],

Op 23 februari 2023 hebben wij namens Roelofs Zandwinning een aanvraag om ontheffing soortenbescherming ingediend voor de steenmarter en de wezel, bij u bekend onder het zaaknummer 2023-003085.

Uit informatie van Antea, als adviseur soortenbescherming en ruimtelijke plannen, is gebleken dat in het nader natuuronderzoek (dat onderdeel uitmaakt van de aanvraag) is beschreven dat er gekozen kan worden om geen ontheffing aan te vragen door te werken volgens een geldige, goedgekeurde gedragscode waaronder de gedragscode Zorgvuldig Winnen. Deze gedragscode stamt af uit de periode

van de Flora- en faunawet en de geldigheid van deze gedragscode is verlengd, totdat er een nieuwe gedragscode is vallend onder de Wnb.

In deze gedragscode geldt een algehele vrijstelling van de verbodsbepalingen voor wezel (zogenaamde tabel 1 soort in de Flora- en faunawet) en voor steenmarter vrijstelling van artikel 8 tot en met 12 van de Flora- en faunawet (zogenaamde tabel 2 soort).

Voorname gedragscode wordt inmiddels niet meer gehanteerd. In de plaats daarvan wordt binnen de branche van de zandwinning de Handreiking Natuurbewust Winnen gehanteerd. Voormelde Handreiking is bijgevoegd.

Onze vraag is nu of het aanleggen en gebruiken van de zandwinning conform de Handreiking Natuurbewust Winnen voldoende handvaten en maatregelen biedt om alsnog af te zien van een aanvraag om ontheffing soortenbescherming inzake de steenmarter en de wezel.

Ten aanzien van de steenuil merken wij op dat Antea daarvoor binnenkort een werkprotocol gaat opstellen.

Ik zie uit naar uw reactie.

Met vriendelijke groet,

[Redacted signature]

Senior adviseur

Cauberg Huygen levert een bijdrage aan onder meer de Woningbouwopgave, Circulariteit, Energietransitie, Klimaat en Natuur

Contactgegevens

[Redacted]
[Redacted]
[Redacted]@cauberghuygen.nl

Cauberg Huygen B.V.

Postadres: Hoofdweg 76
3067 GH Rotterdam
Tel algemeen: +31 88 5152 505
Mail algemeen: info@cauberghuygen.nl

Disclaimer link *Op al onze overeenkomsten, tenzij anders overeen te komen, zijn de voorwaarden vanuit de KvK en de recentste DNR2011 van toepassing. De DNR2011 is te downloaden via de volgende [link](#)*

Caution: Deze e-mail is afkomstig van buiten de organisatie. Klik niet op links of open geen bijlagen tenzij u de afzender herkent en weet dat de inhoud veilig is.

Caution: Deze e-mail is afkomstig van buiten de organisatie. Klik niet op links of open geen bijlagen tenzij u de afzender herkent en weet dat de inhoud veilig is.

Caution: Deze e-mail is afkomstig van buiten de organisatie. Klik niet op links of open geen bijlagen tenzij u de afzender herkent en weet dat de inhoud veilig is.

Caution: Deze e-mail is afkomstig van buiten de organisatie. Klik niet op links of open geen bijlagen tenzij u de afzender herkent en weet dat de inhoud veilig is.

Caution: Deze e-mail is afkomstig van buiten de organisatie. Klik niet op links of open geen bijlagen tenzij u de afzender herkent en weet dat de inhoud veilig is.

Caution: Deze e-mail is afkomstig van buiten de organisatie. Klik niet op links of open geen bijlagen tenzij u de afzender herkent en weet dat de inhoud veilig is.

Activiteitenplan Zandwinplas Didam

Aanvraag voor de steenmarter en
de wezel

Antea Group

Understanding today.
Improving tomorrow.

projectnummer 0452561.100
definitief
7 november 2024

Activiteitenplan Zandwinplas Didam

Aanvraag voor de steenmarter en de wezel

projectnummer 0452561.100
definitief
7 november 2024

Auteur(s)

[Redacted]

Opdrachtgever

Roelofs Zandwinning B.V.
Postbus 12
7683 ZG Den Ham

Gecontroleerd

[Redacted]

datum
7 november 2024

beschrijving
definitief

vrijgave

[Redacted]

Inhoudsopgave

1.	Algemene gegevens	4
1.1	Aanvrager	4
1.2	Contactpersoon/ adviseur	4
1.3	Naam van de door u voorgenomen activiteit(en)/ontwikkeling(en)	4
1.4	Locatie van de door u voorgenomen activiteit(en)/ontwikkeling(en)	4
1.5	Beschrijving van de door u voorgenomen activiteit(en)/ontwikkeling(en)	5
1.6	Periode waarbinnen de activiteiten plaatsvinden	9
1.7	Periode waarbinnen de ontheffing Wet natuurbescherming nodig is	9
1.8	Werken volgens een gedragscode	9
1.9	Eerder verleende ontheffing of omgevingsontheffing inclusief vvgb voor soorten	9
1.10	Samenhangende besluiten	9
1.11	Mee te sturen bijlagen	9
2.	Aanwezige beschermde soorten	10
2.1	Steenmarter	10
2.2	Wezel	10
3.	Soorten en verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming	11
3.1	Voor welke soorten wordt een ontheffing Wet natuurbescherming aangevraagd?	11
3.2	Ecologische inventarisatie	11
4.	Belangen en doel	14
4.1	Op grond van welk wettelijk belang wordt een ontheffing Wet natuurbescherming aangevraagd?	14
4.2	Motivering wettelijk belang in relatie tot de activiteit	14
5.	Andere bevredigende oplossingen (alternatieven)	15
6.	Mitigatie	18
6.1	Worden er maatregelen getroffen die het effect van uw initiatief op een of meerdere soorten verzachten?	18
6.2	Mitigerende maatregelen	18
6.2.1	Werken buiten kwetsbare periode	18
6.2.2	Aanpassen werkwijze of werkvolgorde	18
6.2.3	Fasieren activiteiten in ruimte en tijd	19
6.2.4	Verbeteren leefgebied in bestaand habitat	19
6.2.5	Realiseren van nieuw leefgebied	20
6.2.6	Realiseren van nieuwe verblijfplaatsen	20
6.2.7	Herstellen of behouden van de onderlinge verbondenheid van leefgebieden	21
6.2.8	Inschakelen ervaren deskundige en opstellen ecologisch werkprotocol	21
7.	Staat van instandhouding van betreffende soorten	22
7.1	Steenmarter	22
7.2	Wezel	23
7.3	Conclusie staat van instandhouding	24
	Literatuurlijst	25

1. Algemene gegevens

1.1 Aanvrager

Naam voorletter(s): [REDACTED]
Bedrijf/ organisatie (indien aan de orde): Cauberg Huygen B.V.
Adres (straat, huisnummer, postcode en plaats): Hoofdweg 76, 3067 GH, Rotterdam
Telefoonnummer: +316 [REDACTED]
Email: [REDACTED]@cauberg Huygen.nl
KvK-nummer: 14623897

1.2 Contactpersoon/ adviseur

Naam: [REDACTED]
Bedrijf/ organisatie (indien aan de orde): Antea Group Nederland
Adres (straat, huisnummer, postcode en plaats): Rivium Westlaan 72, 2909 LD Capelle aan den IJssel
Telefoonnummer: +316 [REDACTED]
Email: [REDACTED]@anteagroup.nl

1.3 Naam van de door u voorgenomen activiteit(en)/ontwikkeling(en)

Uitbreiding zandwinplas Werfhout te Didam.

1.4 Locatie van de door u voorgenomen activiteit(en)/ontwikkeling(en)

Naam en adres (straat, huisnummer, postcode, plaats en gemeente):
Pakopseweg te Didam (gemeente Montferland, provincie Gelderland). Er is geen huisnummer bekend.

Kadastrale gegevens:

Kadastrale gemeente Didam.
N143; N147-148; N692-697; N1035; N1655; N1688; N1723; N1725; N1727; N1729.

Het voornemen:

Roelofs Zandwinning B.V. is voornemens de bestaande zandwinplas Werfhout (Gat van Roelofs) aan de zuidzijde uit te breiden. Uitgegaan wordt van een gebiedsontwikkeling met een passende eindbestemming voor de gehele zandwinplas. In samenspraak met gemeente, waterschap, provincie en omwonenden is door Roelofs Zandwinning B.V. gezocht naar een zo optimaal mogelijk passende uitbreiding en afronding van een bestaande zandwinlocatie in Didam. Als afronding van de zandwinlocatie zijn er plannen voor een nieuwe landschappelijke inrichting met natuurontwikkeling en extensieve recreatie. Deze ontwikkeling past in het gemeentelijke en provinciale beleid en is in samenspraak met de gemeente, waterschap en provincie voorbereid. Er wordt voorzien in zandwinning in de bestaande plas en een uitbreiding van de zandwinplas met circa 10 hectare en rondom de plas ruimte voor een nieuwe landschappelijke inrichting met natuurontwikkeling. Ten behoeve van de zandwinning wordt aan de oostzijde van de Pakopseweg een werk- en depotterrein ingericht.

1.5 Beschrijving van de door u voorgenomen activiteit(en)/ontwikkeling(en)

Algemene beschrijving voornemen

Om te komen tot uitbreiding van de zandwinplas en de herinrichting van aangrenzende percelen worden de volgende werkzaamheden ondernomen:

- Gat van Roelofs en aangrenzende percelen:
  - De opgaande vegetatie aan de zuidelijke rand van het Gat van Roelofs wordt verwijderd;
  - De vegetatie in het plangebied wordt verwijderd;
  - De ontgroning van het Gat van Roelofs worden gefaseerd uitgebreid. De vegetatie aldaar wordt verwijderd;
  - De oevers aan de zuidrand van het Gat van Roelofs worden heringericht als natuurvriendelijke oevers na uitbreiding van de plas;
  - De natuurwaarden van het gebied worden vergroot;
  - Een spuitleiding en retourwaterleiding worden aangelegd richting het zuidelijk deel van het plangebied.
- Zuidelijk gelegen percelen (nabij Gat van Heijting¹):
  - De vegetatie in het plangebied wordt verwijderd;
  - De agrarische percelen ten noorden van het Gat van Heijting worden ingericht als grondwal en gronddepots en er wordt een zandwiel geplaatst;
  - Het agrarische perceel ten oosten van het Gat van Heijting wordt ingericht als toegangsweg, met een in- en uitrit richting de Oude Arnhemseweg.

De voorgenomen ontwikkeling past niet binnen het ter plaatse geldende bestemmingsplan. Om de ontwikkeling planologisch-juridisch mogelijk te maken is een aangepast bestemmingsplan opgesteld (kenmerk: NL.IMRO.1955.bplgddmagrzandwrf-On02).

In figuren 1.1, 1.2 en 1.3 zijn respectievelijk het plangebied, het voornemen bij het Gat van Roelofs en het voornemen nabij het Gat van Heijting afgebeeld.

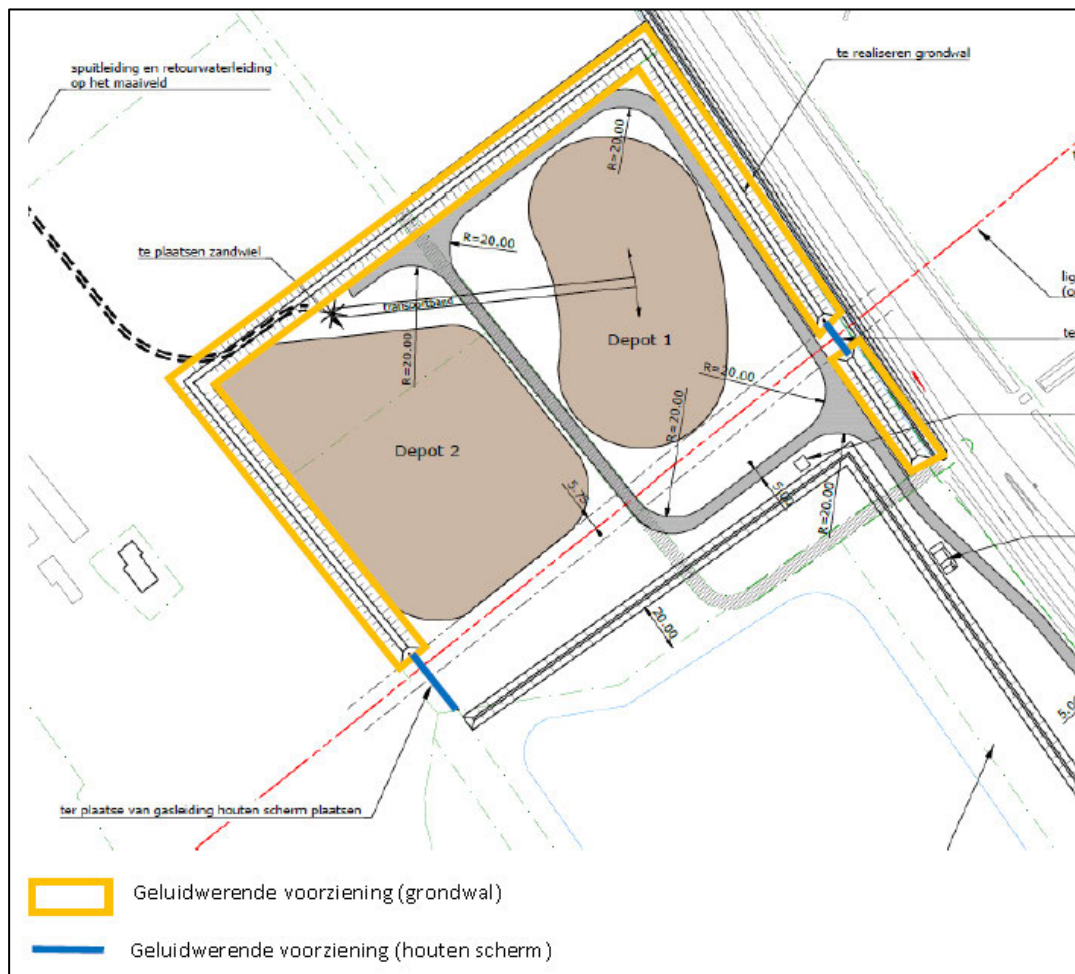
¹ Het Gat van Heijting en omliggende bosschage valt buiten het plangebied (zie figuur 1.1).

Figuur 1.1. Ligging van het plangebied (geel omkaderd). Bron: Antea Group (2022).

Figuur 1.2. Schets van het voornemen met betrekking tot de uitbreiding van zandwinningsactiviteiten bij het Gat van Roelofs. Bron: Antea Group (2022).

Figuur 1.3. Schets van het voornemen met betrekking tot de inrichting van een werk- en depotterrein nabij het Gat van Heijting. Bron: Planviewer.nl.

Voor welke soort voorgenomen activiteit(en)/ontwikkeling(en) vraagt u een ontheffing Wet natuurbescherming aan?

Een ontheffing wordt aangevraagd voor de uitbreiding van zandwinningsactiviteiten bij het Gat van Roelofs (ontgroning en vegetatiekap).

Bij de werkzaamheden ten behoeve van het inrichten van een werk- en depotterrein nabij het Gat van Heijting (hierna: werkterrein) worden geen verblijfplaatsen aangetast en hierom geen verbodsbepalingen overtreden. Zie ook hoofdstuk 3 en hoofdstuk 4.

Geef hieronder een gedetailleerde beschrijving van de voorgenomen activiteit(en)/ontwikkelingen, leg hierbij een relatie met de relevante verbodsbepalingen zoals genoemd onder punt 3 van het aanvraagformulier:

Als gevolg van het voornemen vindt ontgroning en vegetatiekap plaats nabij het Gat van Roelofs (zandwinplas Werfhout). In verschillende fases wordt de bestaande zandwinplas verdiept en uitgebreid richting het zuiden. Daarmee gaat leefgebied in de vorm van foerageergebied en verblijfplaatsen van **de steenmarter en de wezel** verloren. Dit leefgebied bestaat uit een bosschage en ruigte. Gelijktijdig met de uitbreiding van de zandwinplas wordt in het zuidelijke deel van het plangebied nieuwe natuur gecreëerd, waaronder natuurvriendelijke oevers en weide en bos.

Als gevolg van het voornemen vindt plaats:

- opzettelijk vernielen of beschadigen van vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de steenmarter en wezel (artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming).

1.6 Periode waarbinnen de activiteiten plaatsvinden

Vul hieronder de periode in waarbinnen de activiteit(en) of ontwikkeling en bijbehorende handelingen worden uitgevoerd:

Startdatum: 1 september 2024

Einddatum: 31 augustus 2036

N.B. Zandwinning is een langdurige activiteit. Het voornemen is gericht op zandwinning, maar ook op natuurontwikkeling en recreatie. In het bestemmingsplan is bepaald dat de nieuwe natuur binnen 12 jaar na start van de zandwinning moet zijn gerealiseerd. De nieuwe natuur wordt gefaseerd en synchroon met de uitbreiding van de plas gerealiseerd. Als de werkzaamheden in 2024 starten, is de nieuwe natuur uiterlijk per 31 augustus 2036 gerealiseerd.

1.7 Periode waarbinnen de ontheffing Wet natuurbescherming nodig is

Vul hieronder de periode in waarbinnen u een ontheffing nodig heeft:

Startdatum: 1 september 2024

Einddatum: 31 augustus 2029

Wijkt deze periode af van de onder 1.6 aangegeven periode van activiteiten/ontwikkeling?

Ja. De verwachte doorlooptijd van de werkzaamheden is circa 12 jaar. De ontheffing wordt voor een kortere periode aangevraagd. De vereiste mitigatie en compensatie van de verblijfplaatsen van de steenmarter en de wezel hangt namelijk samen met realisatie van de nieuwe natuur fase 1 en fase 2 en het ongeschikt maken (zie hoofdstuk 6). Nadat dit is gerealiseerd, is er geen sprake meer van een overtreding van de Wet natuurbescherming en is een ontheffing niet meer nodig. Om deze reden is de periode voor de ontheffing gelijk aan de periode voor mitigatie en compensatie, die gepland staat voor vijf jaar.

1.8 Werken volgens een gedragscode

Worden er werkzaamheden uitgevoerd overeenkomstig een door de Staatssecretaris van EZK het ministerie van LNV vastgestelde gedragscode?

Nee.

1.9 Eerder verleende ontheffing of omgevingsontheffing inclusief vvgb voor soorten

Is er eerder een ontheffing of toestemming verleend door RVO of een ander overheidsorgaan voor dezelfde werkzaamheden of activiteiten?

Ja, er is een omgevingsontheffing verleend door gemeente Montferland met kenmerk Z2022-0000490/D2023-00007023.

1.10 Samenhangende besluiten

De volgende besluiten of rapportages zijn mogelijk benodigd voor de uitvoering van het project?

Andere provinciale besluiten: Niet van toepassing.

Besluiten van een ander bevoegd gezag: Niet van toepassing.

1.11 Mee te sturen bijlagen

N.v.t.

2. Aanwezige beschermde soorten

2.1 Steenmarter

Soort(en) | Nederlandse en wetenschappelijke naam:

Steenmarter (*Martes foina*)

Functie(s) van het plangebied voor de soort(en):

Voortplantings- en rustplaatsen in de vorm van struweel, takkenhopen en konijnenholen in de bosschage rondom het Gat van Roelofs en het Gat van Heijting. Foerageergebied in de vorm van struweel in de bosschage rondom het Gat van Roelofs en het Gat van Heijting.

Soort vastgesteld op basis van welke informatie:

Tijdens het Nader onderzoek (Antea Group, 2020a) zijn op meerdere dagen op meerdere cameravallen individuen van de steenmarter vastgelegd. Dit duidt op een of meerdere verblijfplaatsen van de steenmarter. De territoriumomvang (min. 80 ha) van de steenmarter in acht nemend, gaat het waarschijnlijk om één territorium van de steenmarter (Zoogdiervereniging, z.d.A).

Totale periode (in maanden) van het jaar waarin de soort aanwezig is:

De steenmarter is gedurende het hele jaar in het plangebied aanwezig.

Kritische periode (in maanden) van het jaar waarin de soort aanwezig is:

Kritische periodes zijn afhankelijk van de ecologische en klimatologische omstandigheden en kunnen daardoor variëren. Voor de steenmarter geldt de onderstaande periode (Zoogdiervereniging, z.d.A):

- Voor de voortplanting is de soort kwetsbaar van 1 maart tot en met 30 augustus.

2.2 Wezel

Soort(en) | Nederlandse en wetenschappelijke naam:

Wezel (*Mustela nivalis*)

Functie(s) van het plangebied voor de soort(en):

Voortplantings- en rustplaatsen in de vorm van struweel, takkenhopen en muizen- en konijnenholen in de bosschage rondom het Gat van Roelofs. Foerageergebied in de vorm van ruigtes en struweel ten zuiden van het Gat van Roelofs. Bij het Gat van Heijting zijn geen functies voor de wezel vastgesteld.

Soort vastgesteld op basis van welke informatie:

Tijdens het nader onderzoek (Antea Group, 2020a) zijn op meerdere dagen op meerdere cameravallen individuen van de wezel op camera vastgelegd. Dit duidt op een of meerdere verblijfplaatsen van de wezel. De territoriumomvang (gem. 3,5 tot 8,4 ha) van de wezel in acht nemend, gaat het waarschijnlijk om één territorium van de wezel (BIJ12, 2024).

Totale periode (in maanden) van het jaar waarin de soort aanwezig is:

De wezel is gedurende het hele jaar in het plangebied aanwezig.

Kritische periode (in maanden) van het jaar waarin de soort aanwezig is:

Kritische periodes zijn afhankelijk van de ecologische en klimatologische omstandigheden en kunnen daardoor variëren. Voor de wezel geldt de onderstaande periode (BIJ12, 2024):

- Voor de voortplanting is de soort kwetsbaar van 1 maart tot en met 31 oktober.
- Voor de winterperiode is de soort kwetsbaar van 1 november tot en met 28 februari.

3. Soorten en verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming

3.1 Voor welke soorten wordt een ontheffing Wet natuurbescherming aangevraagd?

Soort en verbodsbepaling

Steenmarter, *Martes foina* (beschermd onder artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming)

Lid 1:

b. het opzettelijk beschadigen of vernielen van de vaste voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren als bedoeld onder a.

Wezel, *Mustela nivalis* (beschermd onder artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming)

Lid 1:

b. het opzettelijk beschadigen of vernielen van de vaste voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren als bedoeld onder a.

3.2 Ecologische inventarisatie

Wie hebben de inventarisatie uitgevoerd?

Het nader soortenonderzoek is uitgevoerd door ecologen van Antea Group.

Hebben deze personen voor de aangevraagde werkzaamheden in combinatie met de betreffende soorten aantoonbare kennis en ervaring op het gebied van soortspecifieke ecologie?

Het ecologisch onderzoek is uitgevoerd door ecologische deskundigen van Antea Group. Deze zijn door opleiding, werkervaring en zelfstudie gekwalificeerd voor de door hun uitgevoerde werkzaamheden. Antea Group is bovendien één van de grondleggers van het Kennisdocument Kleine Marterachtigen (BIJ12, 2024) en aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus (NGB).

Wanneer hebben de inventarisaties plaatsgevonden?

Het nader soortonderzoek (sporen- en cameraonderzoek) heeft plaatsgevonden in de periode april 2020 tot en met juni 2020. De inventarisaties hebben plaatsgevonden volgens de in 2020 geldende protocollen (Bouwens, 2017). In Tabel 3.1 is een overzicht weergegeven van de veldbezoeken.

Tabel 3.1. Overzicht van de veldbezoeken ten behoeve van de marterachtigen.

Datum	Tijd	Soortgroep	Type onderzoek
02-04-2020	12:00 – 16:00	Marterachtigen	Start cameraonderzoek
28-04-2020	12:00 – 15:00	Marterachtigen	Sporenonderzoek
12-05-2020	11:00 – 14:30	Marterachtigen	Sporenonderzoek
03-06-2020	09:00 – 13:00	Marterachtigen	Eind cameraonderzoek

Beschrijf samengevat de resultaten van de ecologische inventarisatie:

Steenmarter

De steenmarter is in het plangebied waargenomen. Op de camerabeelden van de boomcamera's is de steenmarter veelvuldig geregistreerd, verspreid over de gehele onderzoeksperiode. De steenmarter is vastgelegd in de bosschage ten zuiden van het Gat van Roelofs en ten noordwesten van het Gat van Heijting (zie figuur 3.1).

Gat van Roelofs

Aanwezigheid van verblijfplaatsen kan, gezien de waarnemingen en kennis van het territorium van de steenmarter, niet worden uitgesloten. Derhalve kunnen met het voornemen verblijfplaatsen en essentieel foerageergebied voor de steenmarter verloren gaan. Tijdens het sporenonderzoek werd een konijnenhol gevonden in de zuidrand van het ruige terreintje tussen het Gat van Roelofs en de Pakopseweg (vanaf hier; "de oude depotlocatie"). Dit betreft mogelijk een verblijfplaats, maar dit is niet vastgesteld.

Gat van Heijting

Aanwezigheid van verblijfplaatsen kan, gezien de waarnemingen en kennis van het leefgebied van de steenmarter, niet worden uitgesloten. Echter, omdat er geen aantasting van potentiële verblijfplaatsen in de opgaande vegetatie rondom het Gat van Heijting plaatsvindt, zijn negatieve effecten op de steenmarter uitgesloten.

Wezel

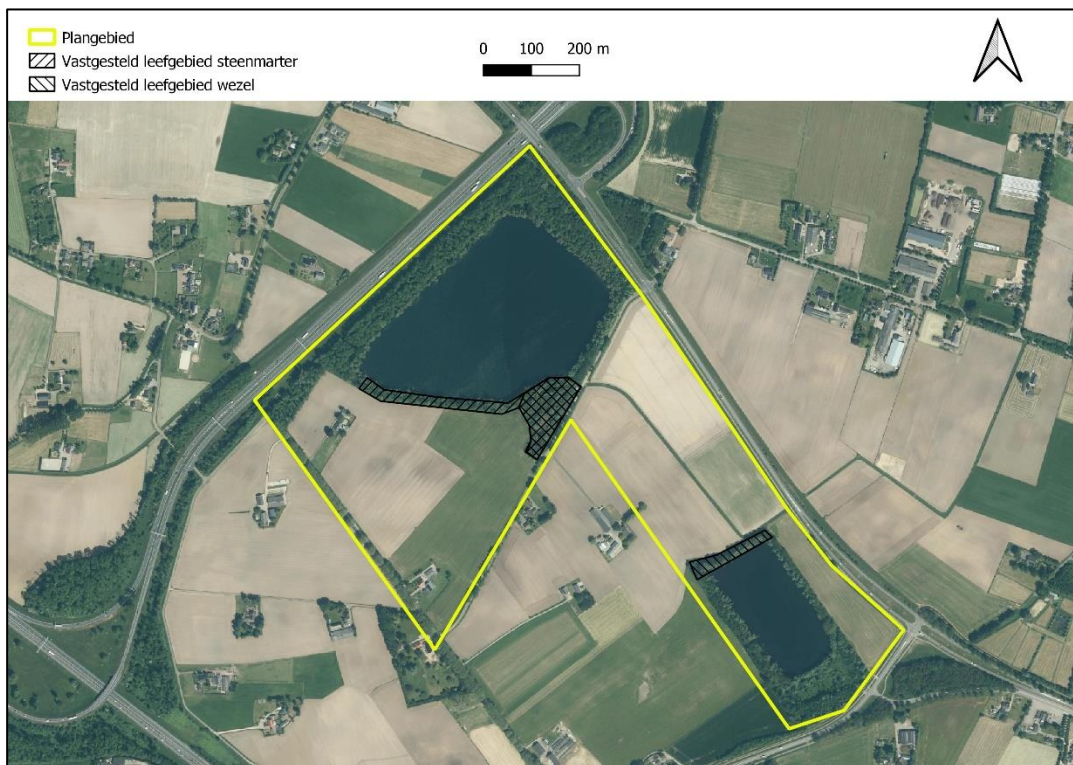
De wezel is in het plangebied waargenomen. De wezel is bij meerdere struikrovers waargenomen in de bosschage/ruigte ten zuiden van het Gat van Roelofs (zie figuur 3.1).

Gat van Roelofs

Aanwezigheid van verblijfplaatsen bij het Gat van Roelofs kan, gezien de waarnemingen en kennis van het leefgebied van de wezel, niet worden uitgesloten. Derhalve kunnen met het voornemen verblijfplaatsen en essentieel foerageergebied voor de wezel verloren gaan. Verwacht wordt dat wezel een vaste verblijfplaats heeft in de zuidrand en/of het ruige terreintje tussen het Gat van Roelofs en de Pakopseweg (vanaf hier; "de oude depotlocatie").

Gat van Heijting

De wezel is niet waargenomen bij het Gat van Heijting. Aanwezigheid van verblijfplaatsen en essentieel foerageergebied bij het Gat van Heijting is uitgesloten, waardoor ook negatieve effecten op de wezel zijn uitgesloten.

Figuur 3.1. Vastgestelde leefgebieden op basis van de ecologische inventarisatie (Antea Group, 2020a). De locatie waar zowel de steenmarter als wezel kunnen voorkomen betreft de "oude depotlocatie" (dubbel gearceerd; zie ook figuur 5.1). Bron luchtfoto: PDOK, QGIS.

4. Belangen en doel

4.1 Op grond van welk wettelijk belang wordt een ontheffing Wet natuurbescherming aangevraagd?

De ontheffing voor de steenmarter en de wezel is aangevraagd in het belang van “de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling” (Wet natuurbescherming artikel 3.10a).

4.2 Motivering wettelijk belang in relatie tot de activiteit

Met het voornemen wordt een bijdrage geleverd aan de continue vraag naar zand en grind in de regio. De initiatiefnemer is een regionaal-werkende ontgronder met klanten die lokaal en regionaal gevestigd zijn. Het initiatief is ingegeven door marktwerking, zoals beoogd in landelijk en provinciaal grondstoffenbeleid. In dat beleid wordt grondstoffenwinning van landelijk belang geacht, maar voor de uitvoering bij de markt neergelegd. Onder andere de doortrekking van de zeer nabijgelegen A15 en de verbreding van de A12 zullen de lokale vraag naar zand op zeer korte termijn extra doen toenemen. Daarnaast is sprake van levering aan regionale (beton)verwerkende industrie en incidenteel aan particulieren en andere bedrijven. Tot slot draagt zandwinning ook bij aan de continuïteit van Roelofs zelf. De zandwinning is van belang voor de daarmee gemoeide directe en indirecte werkgelegenheid en de uitvoering van aanleg/ verbreding van rijkswegen waardoor verkeersproblemen wordt aangepakt. De zandwinning dient daarmee een sociaal en economisch belang.

5. Andere bevredigende oplossingen (alternatieven)

Welke alternatieve locaties heeft u voor uw project overwogen waardoor uw werkzaamheden geen of minder schadelijke effecten hebben voor de soort? Onderbouw waarom deze alternatieve locaties niet mogelijk zijn:

De werkzaamheden zijn locatie specifiek, omdat het een uitbreiding van een bestaande activiteit betreft: uitbreiding en verdieping van een bestaande zandwinplas. Een alternatieve locatie is daarom niet mogelijk/ aan de orde.

Welke alternatieve inrichtingsplannen heeft u voor uw project overwogen waardoor uw werkzaamheden geen of minder schadelijke effecten hebben voor de soort? Onderbouw waarom deze alternatieve inrichtingsplannen niet mogelijk zijn:

Roelofs Zandwinning B.V. heeft in samenspraak met gemeente, waterschap, provincie en omwonenden gezocht naar een zo optimaal mogelijk passende uitbreiding en afronding van de bestaande zandwinlocatie in Didam. Als afronding van de zandwinlocatie zijn er plannen voor een nieuwe landschappelijke inrichting met natuurontwikkeling en extensieve recreatie. Deze ontwikkeling past in het gemeentelijke en provinciale beleid en is in samenspraak met de gemeente, waterschap en provincie voorbereid.

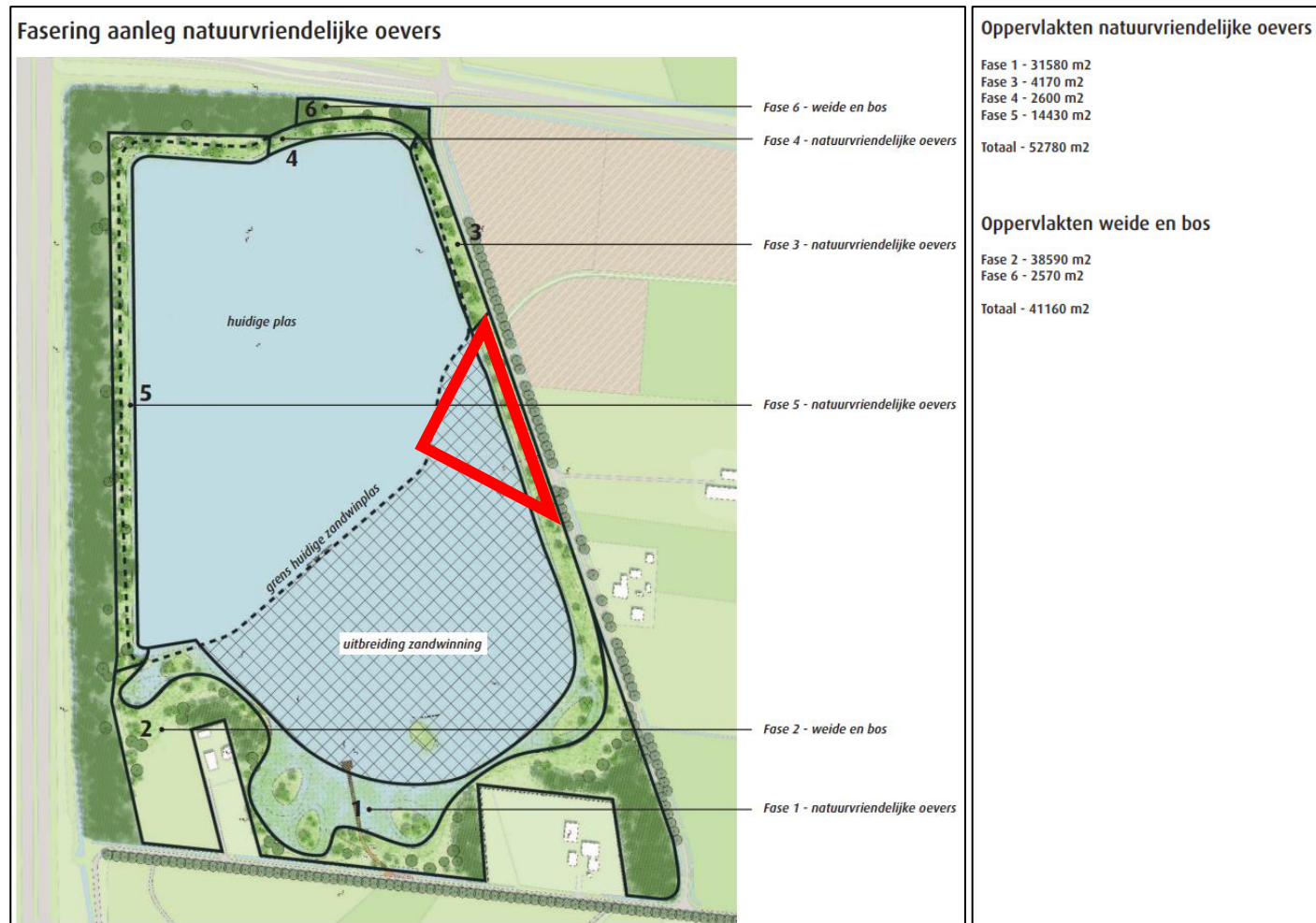
In samenspraak met gemeente, provincie en met name de omwonenden is door Roelofs Zandwinning B.V. vervolgens in de periode 2017-2019 gezocht naar een zo optimaal mogelijk passende uitbreiding en afronding van de zandwinlocatie in Didam. Belangrijkste aandachtspunt daarbij is de ligging van het werk- en gronddepot en de wijze van ontsluiten. Dit heeft geleid tot een door de bewoners uit de omgeving gedragen plan (zie figuur 1.3). Het inrichtingsplan van de zandwinplas is daarbij hetzelfde gebleven (zie figuur 1.2).

De nieuw aan te planten struweel en heesters betreffen inheemse soorten welke ook waardevol zijn voor marterachtigen en hun prooidieren. De egelantier, Gelderse roos, lijsterbes, meidoorn, sleedoorn, abeel, es, wilg en veldesdoorn worden aangeplant. De egelantier, Gelderse roos, meidoorn en sleedoorn zijn specifiek benoemd in het Kennisdokument als geschikte plantensoorten voor leefgebieden voor marterachtigen (BIJ12, 2024).

Welke alternatieve werkwijze heeft u voor uw project overwogen waardoor uw werkzaamheden geen of minder schadelijke effecten hebben voor de soort? Onderbouw waarom deze alternatieve werkwijzen niet mogelijk zijn:

Doordat de aanleg van fase 1 van de natuurontwikkeling (natuurvriendelijke oevers langs uitbreiding van de zandwinplas) gelijktijdig plaatsvindt met de kap van de bestaande vegetatie aan de zuidzijde van het Gat van Roelofs, zou er sprake zijn van een gebrek aan tijdige compensatie. Omdat de verblijfplaatsen van zowel de steenmarter als de wezel verwacht worden op de oude depotlocatie, is ervoor gekozen om deze specifieke locatie niet aan te tasten gedurende de eerste werkzaamheden (figuur 5.1). De locatie blijft na de kap van de vegetatie tijdelijk behouden en wordt pas het volgende jaar buiten de meest kwetsbare periode aangetast (gemaaid en gekapt). Door de oude depotlocatie pas een jaar later ongeschikt te maken, heeft de nieuwe natuur uit fase 1 voldoende tijd om te ontwikkelen en nieuw leefgebied te bieden aan de steenmarter en wezel.

Door het opstellen van een werkprotocol wordt geborgd dat de maatregelen worden uitgevoerd op de meest gunstige manier. Het werkprotocol is opgesteld door een ter zake kundige ecooloog en beschrijft onder andere de werkwijze en werkperiode. Daarnaast wordt er ook beschreven wat er gedaan moet worden bij het aantreffen van ecologische ongeregelheden of nieuwe beschermde soorten. Een ecologische deskundige zal zolang bij het project betrokken blijven.

Figuur 5.1. Fasering aanleg natuurvriendelijke oevers. Bron: Bureau Poelmans Reesink Landschapsarchitectuur (2016). De rode driehoek geeft globaal de oude depotlocatie weer waar de verblijfplaatsen van de wezel en steenmarter verwacht worden en die een jaar langer behouden blijft zodat de nieuwe natuur in fase 1 kan ontwikkelen.

Welke alternatieve planning heeft u voor uw project overwogen waardoor uw werkzaamheden geen of minder schadelijke effecten hebben voor de soort? Wilt u uw werkzaamheden uitvoeren tijdens de kwetsbare periode van de soort? Onderbouw waarom een andere periode niet mogelijk is.

Hieronder wordt uiteengezet wanneer en hoe de werkzaamheden kunnen worden uitgevoerd. Veel soorten kennen kwetsbare periodes waarin activiteiten niet mogen worden uitgevoerd. Tabel 5.1 toont een overzicht van de kwetsbare periodes van de steenmarter (Zoogdiervereniging, n.d.A) en de wezel (BIJ12, 2024).

Tabel 5.1. Op hoofdlijnen weergegeven de perioden waarin activiteiten al dan niet uitgevoerd kunnen worden.

Soort	Activiteit	jan	feb	mrt	april	mei	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec
Steenmarter	Activiteiten die verblijfplaats beïnvloeden	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Wezel	Activiteiten die verblijfplaats beïnvloeden	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■

- Meest kwetsbare periode
- Aanvullende meest kwetsbare periode indien sprake is van een tweede nest
- Kwetsbare periode gedurende winter
- Activiteiten kunnen worden uitgevoerd

Doordat de steenmarter en de wezel jaarrond in het plangebied aanwezig kunnen zijn, zijn negatieve effecten op deze soorten nooit uit te sluiten. Om deze reden worden de effecten zo klein mogelijk gehouden door te werken buiten de meest kwetsbare periode van de soorten.

De start van de werkzaamheden is zo gekozen dat de werkzaamheden ter ongeschikt maken van verblijfplaatsen en leefgebied in de periode 1 november tot en met 28 februari worden uitgevoerd. Dit is voor de wezel de kwetsbare periode gedurende winter. In deze periode is de wezel kwetsbaar, maar zijn de effecten niet zo intens als tijdens de meest kwetsbare periode (BIJ12, 2024). Zie ook hoofdstuk 6.

Ook wordt gefaseerd gewerkt; zoals beschreven in de vorige paragraaf “werkwijze” wordt een deel van het leefgebied niet aangetast tot de nieuwe natuur ontwikkeld is.

6. Mitigatie

6.1 Worden er maatregelen getroffen die het effect van uw initiatief op een of meerdere soorten verzachten?

Er worden voor de steenmarter en de wezel voorafgaand aan, gedurende de werkzaamheden en na afloop van de werkzaamheden mitigerende maatregelen getroffen. De maatregelen zijn in het vervolg van dit hoofdstuk nader uitgewerkt.

Doordat de (bos)vegetatie bij het Gat van Heijting niet wordt aangetast, is er geen sprake van aantasting van verblijfplaatsen bij de inrichting van het werkterrein aldaar. De maatregelen zoals hieronder besproken gelden hierom enkel op de locatie van het Gat van Roelofs (zandwinplas). Bij het Gat van Heijting geldt enkel de zorgplicht.

Daarnaast dient te worden opgemerkt dat de tijdelijke impact van de werkzaamheden voor de wezel groter is dan voor de steenmarter. Immers, de wezel is strikt afhankelijk van het leefgebied ten zuiden van het Gat van Roelofs (bomenrij en oude depotlocatie), terwijl voor de steenmarter ook leefgebied in andere windrichtingen ten opzichte van het Gat van Roelofs aanwezig is in de vorm van (dichte) bosschage.

6.2 Mitigerende maatregelen

Doordat de steenmarter en de wezel beide tot de familie der marterachtigen behoren en overlappende eisen aan hun leefgebied stellen (voldoende voedsel, voldoende geïsoleerde schuilplaatsen en verbindingen in het landschap), worden de mitigerende maatregelen voor beide soorten gezamenlijk besproken.

6.2.1 Werken buiten kwetsbare periode

De werkzaamheden duren meerdere jaren en de soorten kunnen jaarrond in het plangebied aanwezig zijn, waardoor het niet mogelijk is om volledig buiten de kwetsbare periode van de soorten te werken. Hierom is gekozen om het ongeschikt maken van het plangebied buiten de meest kwetsbare periode van de soort(en) uit te voeren. Wanneer het plangebied buiten de meest kwetsbare periode ongeschikt is gemaakt, ongeschikt is gehouden en tijdig mitigerende/compenserende maatregelen zijn getroffen, is vervolgens jaarrond doorwerken mogelijk.

De werkzaamheden ter ongeschikt maken van het plangebied (maaien van lage vegetatie, kappen van bomen en bosschages en afgraven eerste grondlagen) kunnen plaatsvinden in de periode 1 november tot en met 28 februari.

6.2.2 Aanpassen werkwijze of werkvolgorde

De maai- en graafwerkzaamheden ter ongeschikt maken, worden in één richting, in de richting van een vluchtmogelijkheid, uitgevoerd. Voor de kap van de zuidelijke bomenrij langs het Gat van Roelofs betekent dit dat van noordwest naar zuidoost gewerkt wordt, in de richting van de oude depotlocatie die tijdelijk behouden blijft. Wanneer de oude depotlocatie een jaar later ongeschikt wordt gemaakt, dient van zuid naar noord gewerkt te worden.

Als er tijdens de werkzaamheden muizenholen worden aangetroffen die een functie als verblijfplaats voor de wezel kunnen hebben, worden deze handmatig of met klein materieel uitgegraven tot deze volledig blootliggen.

Na het ongeschikt maken, dient het plangebied ongeschikt te blijven. Dit kan door het tijdig maaien van vegetatie en/of het afgraven van de bovenste grondlaag om plantengroei te remmen. Dit wordt nader uitgewerkt in een ecologisch werkprotocol.

6.2.3 Faseren activiteiten in ruimte en tijd

Omdat de verblijfplaatsen van zowel de steenmarter als de wezel verwacht worden op de oude depotlocatie, is ervoor gekozen om deze locatie niet aan te tasten gedurende de eerste werkzaamheden (figuur 5.1). De locatie blijft bij de kap van de vegetatie behouden en wordt het volgende jaar buiten de meest kwetsbare periode gemaaid en gekapt. Door deze locatie pas een jaar later ongeschikt te maken, heeft de nieuwe natuur uit fase 1 voldoende tijd om te ontwikkelen en geschikt te worden als nieuw leefgebied voor de steenmarter en wezel.

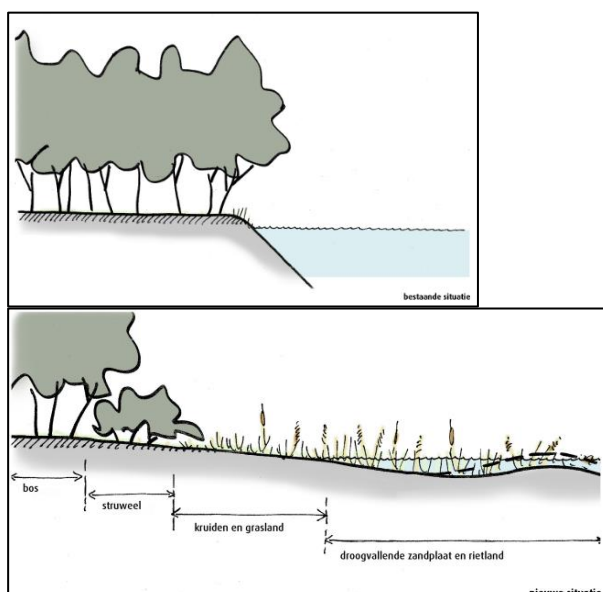
6.2.4 Verbeteren leefgebied in bestaand habitat

Het Gat van Roelofs ligt in een intensief landbouwgebied. De zandwinplas wordt tot op de oever omgeven door opgaand bos. Het jonge bos is in stakenfase en heeft daardoor weinig structuur. De bomen op de oevers, maar ook de diepe oeverzones, belemmeren nu de ontwikkeling van een rijke oevervegetatie. Juist die oeverzone is het waardevolste element van een zandwinplas. De huidige oevers zijn niet geschikt voor de vestiging van water- en oeverplanten en de daarbij behorende fauna. De huidige natuurwaarde van de plas is daarom beperkt.

Door het voornemen wordt het gebied opener gemaakt (Buro Poelmans Reesink Landschapsarchitectuur, 2016). De oevers worden heringericht en er ontstaan ondiepe plas-dras zones. Er komt een ruderaale oeverzone met waterplanten en er zal extensieve begrazing door koeien en schapen plaatsvinden.

Er wordt nieuw bos en struweel met inheemse soorten aangeplant. De inheemse soorten betreffen egelantier, Gelderse roos, lijsterbes, meidoorn en sleedoorn. Deze planten zorgen voor voedsel voor de steenmarter en voor woelmuizen welke als prooi voor de wezel dienen. Ook bieden de planten beschutting waar verblijfplaatsen mogelijk zijn en waardoor, met name de wezel, zich beschut door het gebied kan verplaatsen.

Ook worden kruidenrijke ruigtes en bloemrijk grasland gerealiseerd. Deze locaties bieden geschikt foerageergebied voor de steenmarter en de wezel.

Figuur 6.1. Huidige situatie oevers (links) en nieuwe situatie oevers (rechts). Bron: Buro Poelmans Reesink Landschapsarchitectuur, 2016.

6.2.5 Realiseren van nieuw leefgebied

Doordat binnen het plangebied kwalitatief beter leefgebied wordt aangelegd, is het niet nodig om nieuw leefgebied te realiseren. Het leefgebied gaat er immers op vooruit, zowel kwalitatief (creatie natuurvriendelijke oevers) als kwantitatief (zie figuur 5.1).

6.2.6 Realiseren van nieuwe verblijfplaatsen

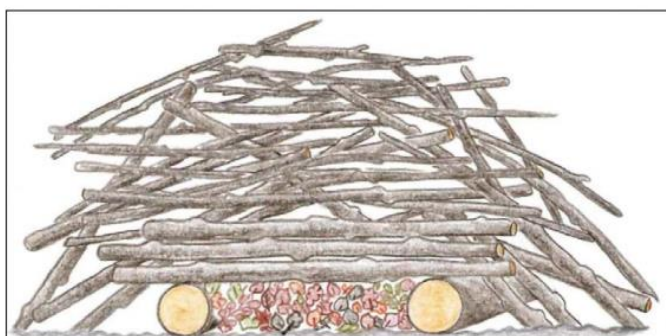
Wanneer de vegetatie goed ontwikkeld is, zullen woelmuizen naar het gebied terugkeren. Deze woelmuizen bieden verblijfplaatsen voor de wezel. Daarnaast zal een goede ontwikkeling van bosschages leiden tot beschutte verblijfplaatsen voor zowel de steenmarter als de wezel.

Aanvullend op de beschreven natuurlijke ontwikkeling worden zes marterhopen (takkenhopen) gerealiseerd conform het Kennisdocument kleine marterachtigen (BIJ12, 2024). Een marterhoop bestaat uit een bodem van dun materiaal, zoals takjes, riet of gras. Daarop komt een kern, bestaande uit gestapelde stammen en dikke takken van minimaal een meter hoog. Met minimaal zes boomstammen van één meter lang en een diameter van 15-20 cm wordt een nestkamer met minimaal twee ingangen gebouwd. Dit gebeurt door twee stammen tegenover elkaar op de grond te leggen en daar de andere twee stammen overeen te leggen als een dak. In de holten die ontstaan worden vervolgens takken en twijgen gestoken. Zo wordt voorkomen dat de stapel snel inzakt. Vervolgens wordt de marterhoop voorzien van een isolerende laag riet of hooi, van minimaal een halve meter dik. Openingen in de takkenhoop mogen maximaal acht cm groot zijn. De marterhoop is uiteindelijk minimaal één meter hoog, twee meter breed en drie meter lang. Het wordt aangenomen dat een takkenhoop ongeveer vijf jaar lang functioneel blijft. Daarom moet de takkenhoop elke vijf jaar aangevuld worden met nieuw materiaal. Een voorbeeld van een geschikte marter-, takkenhoop is weergegeven in figuur 6.2.

De marterhopen worden aangelegd op locaties die:

- Het hele jaar door zoveel mogelijk droog zijn;
- Zich bevinden in een struweel, houtwal, haag, in een braakliggend veld of langs een watergang;
- Maximaal 20 m tot landschappelijke elementen met voldoende dekking kennen;
- Op ten minste 20 m. afstand van drukke wandelpaden of verharde wegen gelegen zijn.

De exacte locaties worden in het veld bepaald, zodat bovenstaande criteria kunnen worden geoptimaliseerd. Grofweg kan gesteld worden dat de marterhopen worden verspreid over het resterende deel van het leefgebied rondom het Gat van Roelofs.

Figuur 6.2. Een takkenhoop. Bron: BIJ12, 2024.

6.2.7 Herstellen of behouden van de onderlinge verbondenheid van leefgebieden

Er wordt geen afbreuk gedaan aan de onderlinge verbondenheid van leefgebieden. Er worden geen barrières gecreëerd door het planvoornemen.

6.2.8 Inschakelen ervaren deskundige en opstellen ecologisch werkprotocol

Voor de uitvoering van de werkzaamheden wordt een ecologisch werkprotocol opgesteld. Ook worden de werkzaamheden begeleid door een deskundig ecooloog, die een logboek bijhoudt.

7. Staat van instandhouding van betreffende soorten

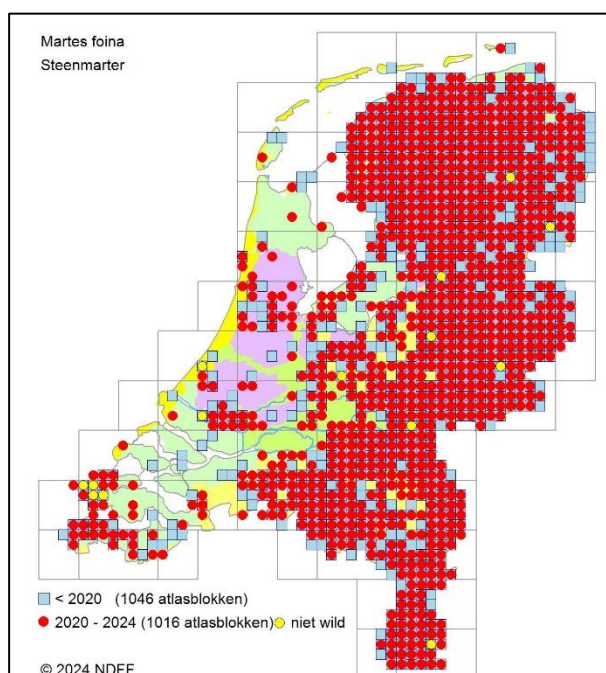
7.1 Steenmarter

Huidige staat van instandhouding

De steenmarter (*Martes foina*) komt voor in een groot deel van Europa. In Nederland kwam de steenmarter vroeger bijna overal voor. In het begin van de tweede helft van de vorige eeuw was het areaal van de steenmarter door jacht teruggedrongen tot oostelijk Nederland en Zuid-Limburg, maar de laatste decennia is zijn areaal weer sterk uitgebreid. Inmiddels komen steenmarters tot het westen van het land voor. De geschatte populatiegrootte betreft circa 12.000 voortplantende dieren (Norren et al., 2020).

De steenmarter heeft in Nederland alleen de vos en wolf als natuurlijke vijand. Daarnaast vangen katten en honden soms jonge steenmarters. Steenmarters zijn vaak verkeersslachtoffer en ze worden dikwijls gedood als ze overlast veroorzaken. De steenmarter is gebaat bij voldoende rustig gelegen schuilplaatsen, zoals holle bomen of bosschages. Schuilplaatsen kunnen makkelijk gemaakt worden door houtstapels met hooi en stro op een kleine verhoging te plaatsen. Grote nestkasten als van kerkuil en bosuil worden ook door steenmarters gebruikt. Ook het aanplanten en behouden van fruitbomen en kleine landschapselementen zoals heggen, bosjes en bermen, verhoogt de aantrekkelijkheid van een gebied voor de steenmarter.

De steenmarter staat op de Nederlandse rode lijst met de status “thans niet bedreigd”. De verspreiding van de soort is nog zeldzaam omdat niet alle uurhokken waar de soort ooit voorkwam geherkoloniseerd zijn. Het zal een kwestie van tijd zijn voor heel Nederland (waarschijnlijk m.u.v. de Waddeneilanden) tot het verspreidingsgebied van de steenmarter kan worden gerekend (Norren et al, 2020). De verspreidingsgegevens van de steenmarter in de directe omgeving van het plangebied zijn deels in te zien, maar grotendeels onbekend en kan slechts ingeschat worden op waarnemingen door derden en op basis van onderzoeken in de omgeving. De steenmarter is echter een regionaal veel voorkomende soort (figuur 7.1). De staat van instandhouding van de steenmarter is niet bekend, maar de trendklasse uit het basisrapport rode lijst betreft “stabiel of toegenomen”. Hierom wordt aangenomen dat de staat van instandhouding van de steenmarter “gunstig” betreft.

Figuur 7.2. Verspreiding steenmarter. Bron: NDFP-verspreidingsatlas.

Effecten op de gunstige staat van instandhouding

De werkzaamheden zullen geen afbreuk doen aan de gunstige staat van instandhouding van de steenmarter. De voorgenomen ontwikkeling leidt tot tijdelijke aantasting van verblijfplaatsen in het plangebied. Er worden nieuwe biotopen gerealiseerd waardoor de steenmarter in de toekomst gebruik kan blijven maken van het plangebied. Ook worden huidige verblijfplaatsen buiten de kwetsbare periode van de soort ongeschikt gemaakt. Door het treffen van de maatregelen zoals beschreven in hoofdstuk 6 wordt verzekerd dat de lokale staat van instandhouding geborgd is.

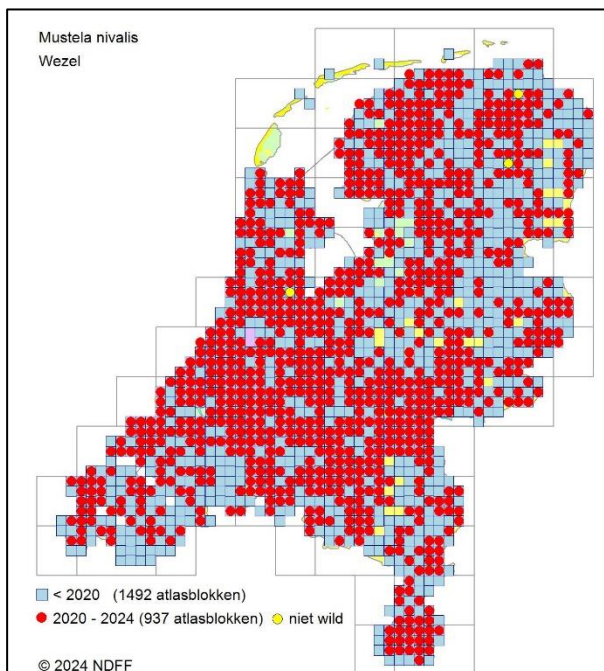
7.2 Wezel

Huidige staat van instandhouding

De wezel (*Mustela nivalis*) komt voor in heel Europa, behalve in Ierland. In Nederland komt hij nog overal voor, behalve op de Waddeneilanden. De geschatte populatiegrootte betreft 25.000 tot 40.000 voortplantende dieren (Norren et al., 2020). De populatiegrootte is sterk afhankelijk van de beschikbaarheid van hun prooi: woelmuizen. De populatiegrootte kan hierdoor sterk fluctueren over de jaren.

Grote bedreigingen voor wezels zijn aantasting van het leefgebied, het toenemende verkeer, intensivering van de landbouw en het gebrek aan schuilmogelijkheden. Ook het gebruik van rodenticiden kan een effect hebben op de wezel. Maatregelen om de teruggang te keren zijn: het behouden en terugbrengen van kleinschalige landschapselementen waarbij weer veldmuis-pieken kunnen ontstaan en er voldoende dekking en rustplaatsen zijn voor wezels en prooien (veldmuizen en rosse woelmuizen). Daarnaast is het belangrijk dat middelen voor het plaatselijk bestrijden van muizen geen effect hebben op predatoren en ook niet op de regionale populatie (woel)muizen.

De wezel staat op de Nederlandse rode lijst met de status “gevoelig”. De soort is hierbij nog wel algemeen voorkomend, maar de verspreiding is sinds 1950 afgenomen met 49%. Ook de aantallen zijn sinds 1950 afgenomen met 50 – 75% (Norren et al, 2020). De verspreidingsgegevens van de wezel in de directe omgeving van het plangebied zijn deels in te zien, maar grotendeels onbekend en kan slechts ingeschat worden op waarnemingen door derden en op basis van onderzoeken in de omgeving. De wezel is echter een regionaal veel voorkomende soort (figuur 7.2). De staat van instandhouding van de wezel is niet bekend, maar de trendklasse uit het basisrapport rode lijst betreft “sterk afgenomen”. Hierom wordt aangenomen dat de staat van instandhouding van de wezel “ongunstig” betreft.

Figuur 7.2. Verspreiding wezel. Bron: NDFD-verspreidingsatlas.

Effecten op de gunstige staat van instandhouding

De werkzaamheden zullen geen afbreuk doen aan de gunstige staat van instandhouding van de wezel. De voorgenomen ontwikkeling leidt tot tijdelijke aantasting van verblijfplaatsen in het plangebied. Er worden nieuwe biotopen gerealiseerd waardoor de wezel in de toekomst gebruik kan blijven maken van het plangebied. Zowel kwalitatief als kwantitatief gaat het leefgebied erop vooruit. Ook worden huidige verblijfplaatsen buiten de kwetsbare periode (voortplanting) van de soort ongeschikt gemaakt. Door het treffen van de maatregelen zoals beschreven in Hoofdstuk 6 wordt verzekerd dat de lokale staat van instandhouding geborgd is.

7.3 Conclusie staat van instandhouding

Er wordt voldaan aan de criteria uit artikel 1 sub i van de Europese Richtlijn van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna (92/43/EEG; hierna: de Habitatrichtlijn), voor zover thans van belang, waarin is bepaald dat de staat van instandhouding van een soort als gunstig wordt beschouwd wanneer:

- de betrokken soort blijft nog steeds een levensvatbare component in de natuurlijke habitat waarin hij voorkomt, en dat vermoedelijk op de lange termijn zal blijven, en;
- het natuurlijke verspreidingsgebied van die soort niet kleiner wordt of binnen afzienbare tijd lijkt te zullen worden, en;
- er een voldoende grote habitat bestaat en waarschijnlijk zal blijven bestaan om de populaties van die soort op lange termijn in stand te houden.

Literatuurlijst

Antea Group, 2020a. Ecologisch nader onderzoek Zandwinplas Didam. 28 september 2020.

Antea Group, 2020b. Natuurtoets Zandwinplas Didam. 20 februari 2020.

Antea Group, 2022. Aanmeldingsnotitie Vormvrije m.e.r.-beoordeling – Ontgrondingsontheffing Werfhout Zandwinning - Didam. 24 januari 2022.

BIJ12, 2024. Kennisdocument kleine marterachtigen. Bunzing – Hermelijn – Wezel. Versie 1.1, juli 2024.

Bouwens, 2017. Handreiking Kleine Marters in relatie tot soortbescherming. 's-Hertogenbosch: Provincie Gelderland.

Broekhuizen, S., Klees, D. & Müskens, G. 2010. De steenmarter. KNNV Uitgeverij, Zeist. 1e druk. ISBN 9789050113359.

Buro Poelmans Reesink Landschapsarchitectuur, 2016. Inrichtingsplan zandwinplas Werfhout te Didam. 11 februari 2016.

Norren, E. van, J. Dekker en H. Limpens, 2020. Basisrapport Rode Lijst Zoogdieren 2020 volgens Nederlandse en IUCN-criteria. Rapport 2019.026. Zoogdierverseniging, Nijmegen.

Zoogdierverseniging, z.d.A. Steenmarter. Geraadpleegd op 13 juni 2024 via <https://zoogdierverseniging.nl/zoogdiersoorten/steenmarter>

Zoogdierverseniging, z.d.B. Wezel. Geraadpleegd op 13 juni 2024 via <https://zoogdierverseniging.nl/zoogdiersoorten/wezel>

Websites

Gunstige staat van instandhouding van zoogdieren | De Zoogdierverseniging
NDFF Verspreidingsatlas | Martes foina - Steenmarter
NDFF Verspreidingsatlas | Mustela nivalis - Wezel

Over Antea Group

Antea Group is het thuis van 1700 trotse ingenieurs en adviseurs. Samen bouwen wij elke dag aan een veilige, gezonde en toekomstbestendige leefomgeving. Je vindt bij ons de allerbeste vakspecialisten van Nederland, maar ook innovatieve oplossingen op het gebied van data, sensing en IT. Hiermee dragen wij bij aan de ontwikkeling van infra, woonwijken of waterwerken. Maar ook aan vraagstukken rondom klimaatadaptatie, energietransitie en de vervangingsopgave. Van onderzoek tot ontwerp, van realisatie tot beheer: voor elke opgave brengen wij de juiste kennis aan tafel. Wij denken kritisch mee en altijd vanuit de mindset om samen voor het beste resultaat te gaan. Op deze manier anticiperen wij op de vragen van vandaag en de oplossingen voor morgen. Al 70 jaar.

Contactgegevens

Rivium Westlaan 72
2909 LD Capelle aan den IJssel
Postbus 8590
3009 AN Rotterdam

Copyright ©

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de auteurs.

De informatie die in dit rapport is opgenomen is uitsluitend bestemd voor geadresseerde(n) en kan persoonlijke of vertrouwelijke informatie bevatten. Gebruik van deze informatie, door anderen dan de geadresseerde(n) en gebruik door hen die niet gerechtigd zijn van deze informatie kennis te nemen, is niet toegestaan. De informatie is uitsluitend bestemd om te worden gebruikt door de geadresseerde, voor het doel waarvoor dit rapport is vervaardigd. Indien u niet de geadresseerde bent of niet gerechtigd bent tot kennisneming, is openbaarmaking, vermenigvuldiging, verspreiding en/of verstrekking van deze informatie aan derden niet toegestaan, tenzij na schriftelijke toestemming door Antea Group en wordt u verzocht de gegevens te verwijderen en direct een melding te maken bij security@antegroup.nl. Derden, zij die niet geadresseerd zijn, kunnen geen rechten aan dit rapport ontleen, tenzij na schriftelijke toestemming door Antea Group.

www.anteagroup.nl

referentienummer
datum 30 oktober 2024
aan [REDACTED]
van [REDACTED]
kopie [REDACTED]
projectnummer 0452561.100
project Bp Werfhout Didam zandwinning
betreft Beheerplan nieuw leefgebied steenmarter en wezel Zandwinplas Didam

De Provincie Gelderland vraagt om een beheerplan in relatie tot de verbetering van leefgebied voor de steenmarter en de wezel. Dit verzoek komt voort uit de aanlevering van het Activiteitenplan met betrekking tot de uitbreiding van zandwinning in het Gat van Roelofs te Didam (Antea Group, 2024).

Het beheerplan is bedoeld om aan te tonen dat het aan te leggen leefgebied ook handhaafbaar is. Het beheerplan betreft enkel het beheer in relatie tot nieuwe leefgebied voor de steenmarter, de wezel, en, op verzoek van de Provincie, voor de bunzing en de hermelijn. Het beheerplan is gebaseerd op het 'Residubeheerplan' (Roelofs Zandwinning, 2022), het Kennisdocument Kleine Marterachtigen (BIJ12, 2024) en de Beheerwijzer 'Landschappelijke maatregelen voor kleine marterachtigen' (Westra & Kluiters, 2018).

Doordat de steenmarter en de wezel beide tot de familie der marterachtigen behoren en overlappende eisen aan hun leefgebied stellen (voldoende voedsel, voldoende geïsoleerde schuilplaatsen en verbindingen in het landschap), worden de beheermaatregelen voor beide soorten gezamenlijk besproken.

Verbeteren leefgebied in bestaand habitat

De vergroting van het wateroppervlak door de zandwinning wordt gebruikt als een kwaliteitsimpuls voor het gehele gebied (zie figuur 1). Door het voornemen wordt het gebied opener gemaakt. De oevers worden heringericht en er ontstaan ondiepe plas-draszones. Er komt een ruderaal oeverzone met waterplanten en er zal extensieve begrazing door koeien en schapen plaatsvinden. Er wordt nieuw bos en struweel met inheemse soorten aangeplant. De inheemse soorten betreffen egelantier, Gelderse roos, lijsterbes, meidoorn en sleedoorn. Deze planten zorgen voor voedsel voor de steenmarter en voor woelmuizen welke als prooi voor de wezel dienen. Ook bieden de planten beschutting waar verblijfplaatsen mogelijk zijn en waardoor, met name de wezel, zich beschermt door het gebied kan verplaatsen. Ook worden kruidrijke ruigtes en bloemrijk grasland gerealiseerd. Deze locaties bieden geschikt foerageergebied voor de steenmarter en de wezel.

Beoogd beheer algemeen

Het doel is om de natuurontwikkeling, die rondom de bestaande waterplas en de uitbreiding plaats zal vinden te beheersen en in goede banen te leiden, zodat voldaan wordt aan de natuurdoeltypen conform het inrichtingsplan (Buro Poelmans Reesink Landschapsarchitectuur, 2016). Dit wordt gedaan aan de hand van het Handboek natuurdoeltypen (Bal et al., 2001). De natuurdoeltypen die betrekking hebben op het leefgebied van de steenmarter en de wezel zijn:

- Kruidrijke ruigte (natte strooiselruigte 3.25)
- Bloemrijk grasland (bloemrijk grasland van het rivieren en zeekleigebied 3.39)
- Struweel (zoom, mantel en droog struweel van de hogere gronden en rivierkleigebieden 3.52 -3.53)
- Bos (bos van voedselrijke, vochtige gronden 3.66)

De borging dat het beheer als zodanig wordt uitgevoerd, is af te leiden uit de allocatie van gelden en de aanstelling van een aannemer (Roelofs Zandwinning, 2022).

Dit document is vertrouwelijk. Bezoek onze website voor de volledige disclaimer: [Algemene voorwaarden en privacyverklaring](#)

Beoogd beheer gericht op (kleine) marterachtigen

De toepassing van het juiste maaibeheer en het beheer van (middel)hoge vegetatie als bomen en heesters valt grotendeels onder het beheer van bovenstaande natuurdoeltypen. Aanvullend op het beheer aan de hand van de natuurdoeltypen worden de volgende maatregelen genomen om tegemoet te komen aan de eisen van (kleine) marterachtigen:

- Kap-, snoei- en maaibeheer wordt uitgevoerd buiten de kwetsbare kraamperiode: tenminste in de periode tussen 1 september en 15 maart, bij voorkeur tussen 1 november en 15 maart;
- Kap-, snoei- en maaibeheer wordt gefaseerd uitgevoerd in ruimte en tijd, zodat dieren kunnen vluchten;
- Struwelen en zomen worden elk jaar voor 1/3e van de totale oppervlakte gemaaid, zodat variatie blijft bestaan;
- Stroken met ruige kruiden of gras worden eenmaal per jaar gefaseerd gemaaid, zodat variatie blijft bestaan;
- Snoeimateriaal wordt bij voorkeur als takkenril of takkenhoop achtergelaten op het terrein.

Realiseren van nieuwe verblijfplaatsen

Wanneer de vegetatie goed ontwikkeld is, zullen woelmuizen naar het gebied terugkeren. De holletjes van deze woelmuizen bieden verblijfplaatsen voor de wezel. Daarnaast zal een goede ontwikkeling van bosschages leiden tot beschutte verblijfplaatsen voor zowel de steenmarter als de wezel. Aanvullend worden zes marterhopen gerealiseerd: twee voor de steenmarter, twee voor de wezel en nog eens twee extra voor de bunzing en de hermelijn.

Beoogd beheer marterhopen

Een marterhoop is in dit geval een takkenhoop van minimaal één meter hoog, twee meter breed en drie meter lang. De takkenhopen worden elke vijf jaar aangevuld met nieuw materiaal, zodat deze hun functie behouden.

De marterhopen worden aangelegd op locaties die:

- Het hele jaar door zoveel mogelijk droog zijn;
- Zich bevinden in een struweel, houtwal, haag, in een braakliggend veld of langs een watergang;
- Maximaal 20 m tot landschappelijke elementen met voldoende dekking kennen;
- Op ten minste 20 m. afstand van drukke wandelpaden of verharde wegen gelegen zijn.

De exacte locaties worden in het veld bepaald, zodat bovenstaande criteria kunnen worden geoptimaliseerd. Grofweg kan gesteld worden dat de marterhopen worden verspreid over het resterende deel van het leefgebied rondom het Gat van Roelofs.

Bronvermelding

Antea Group, 2024. Activiteitenplan Zandwinplas Didam: Aanvraag voor de steenmarter en de wezel.

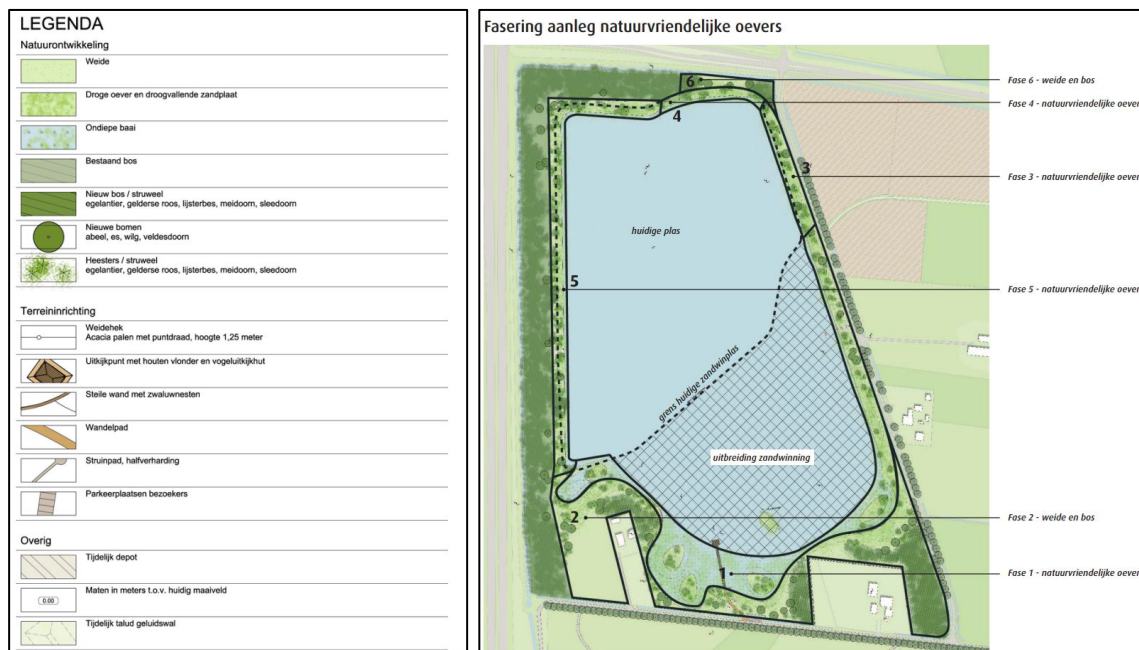
Bal, Beije & Hoogeveen, 2001. Handboek natuurdoeltypen in Nederland.

BIJ12, 2024. Kennisdocument Kleine marterachtigen. Versie 1.1., juli 2024.

Buro Poelmans Reesink Landschapsarchitectuur, 2016. Inrichtingsplan zandwinplas Werfhout te Didam.

Roelofs Zandwinning, 2022. Beheer- en onderhoudsplan na zandwinning Didam gelegen aan de Werfhout Pakopseweg te Didam (Residubeheerplan).

Westra & Kluiters, 2018. Landschappelijke maatregelen voor kleine marterachtigen.

Figuur 1. Schets van het voornemen met betrekking tot de uitbreiding van zandwinningsactiviteiten bij het Gat van Roelofs.
 Bron: Buro Poelmans Reesink Landschapsarchitectuur (2016).